

FORMIRANJE NACIONALNEGA SVETA SLOVENSKE NARODNE SKUPNOSTI V REPUBLIKI SRBIJI

Predstavniki slovenskih društev v Republiki Srbiji so na sestanku, ki ga je v sodelovanju z Uradom za Slovence v zamejstvu in po svetu organiziralo Veleposlaništvo Republike Slovenije v Beogradu dne 28.6.2008, sestavili informativno pismo, namenjeno **vsem pripadnikom slovenske narodne skupnosti v Republiki Srbiji**. Pismo so nam poslali z željo po objavi, da bi na ta način spodbudili čim več slovenskih izseljencev in njihovih potomcev, ki živijo v Srbiji, da na spodaj opisan način tudi sami aktivno podprejo ustanovitev telesa, ki bo v odnosu do organov javne oblasti predstavljalo vse pripadnike slovenske skupnosti v Republiki Srbiji.

Spoštovani Slovenci,

Slovenska društva v Srbiji si že nekaj časa prizadevajo izvoliti Nacionalni svet slovenske nacionalne manjšine v Republiki Srbiji. Potreba po nacionalnem svetu kot enim od novih standardov v ostvarjanju manjšinskih pravic na teh prostorih še ni povsod pravilno dojeta. Zaradi tega bomo skušali razložiti pomen nacionalnega sveta kot novega inštituta in standarda v uveljavljanju manjšinskih pravic, predvidenega v Zakonu o varstvu pravic in svoboščin nacionalnih manjšin (Zakon o zaščiti prava i sloboda nacionalnih manjina „Službeni list SRJ“ 11/2002).

Kaj je pravzaprav nacionalni svet?

Nacionalni svet je telo, ki zastopa interese in predstavlja nacionalne manjšine na področju uradne rabe jezika, izobrazbe, informiranja na jeziku nacionalne manjšine in kulture, sodeluje v procesu odločanja, ali odloča o vprašanih ter ustanavlja ustrezne ustanove s tega področja. Nacionalni svet nacionalnih manjšin je partner in svetovalno telo državne oblasti, njegovi predstavniki pa sodelujejo pri odločanju o vprašanih,

ki so pomembna kot posebnost nacionalnih manjšin. Nacionalni sveti se financirajo direktno iz državnega proračuna in donacij. Nacionalni svet obenem predstavlja krovno organizacijo za obstoječa slovenska društva in njihove člane, ter tiste pripadnike manjšine, ki niso včlanjeni v nobeno obstoječe društvo.

Skratka, slovenska nacionalna manjšina mora imeti vsaj 30 elektorjev, da bi lahko izvolila svoj nacionalni svet.

Glede na skupno število pripadnikov nacionalne manjšine ima nacionalni svet najmanj 15 in največ 35 članov. V primeru nacionalne manjšine, katere število je po podatkih iz zadnjega popisa prebivalcev manjše od 20.000 oseb,

Ivan Grohar, 1867-1911, Pomlad

Člane nacionalnega sveta volijo na elektorski skupščini, ki jo organizira pristojno ministrstvo v Republiki Srbiji. Elektorska skupščina se lahko organizira samo tedaj, kadar je prisotna več kot polovica elektorjev, ki jih je povabilo ministrstvo, z zagotovilom, da navedeno število ne sme biti manjše od 30 elektorjev pri nacionalni manjšini, katere število znaša po zadnjem popisu prebivalcev manj kot 10.000 oseb.

nacionalni svet šteje največ 18 članov, kar se nanaša tudi na slovensko narodno skupnost, glede na to, da se je po zadnjem popisu prebivalcev (leta 2002) 5401 državljanov Republike Srbije deklariralo za Slovence.

Dogovorjena skupna naloga vseh slovenskih društev v Srbiji je, da sleherno društvo iz svojih vrst kandidira in podpre tisto število elektorjev, ki bi ustrezalo številu članstva. Društva, ki so bila

registrirana pred 3. avgustom 2002, lahko na svojih skupščinah izvolijo po enega elektorja, za druge kandidate pa je potrebno zbrati po sto glasov podpore na posebnih obrazcih.

Od 18 manjšin v Srbiji jih ima že kar 13 ustanovljene svoje manjšinske nacionalne svete: madžarski, slovaški, romunski, hrvaški, rusinski, bunjevački, ukrajinski, grški, makedonski, romski, bošnjaški, bolgarski in vlaški. Medtem, ko nekaterim od obstoječih manjšinskih svetov že poteka prvi štiriletni mandat, slovenska manjšina še ni izvolila niti svojega prvega nacionalnega sveta.

Naj dodamo še podatek, da je sleherni nacionalni svet za svoje delovanje v letu 2006 prejel med 25.000 in 112.500 EUR iz državnega proračuna Republike Srbije, sedaj pa verjetno še več. Pomislimo samo, koliko skupnih kulturnih in drugih projektov bi bilo možno s takšno finančno podporo uveljaviti.

Vodstva vseh slovenskih društev s tem pozivamo vse osebe, ki se izrekajo kot pripadniki slovenske manjšine, da pridejo v bližnje slovensko društvo glasovati za elektorje, da bomo čim prej dobili 30 elektorjev, ki bodo končno izvolili Nacionalni svet slovenske manjšine.

Na Veleposlaništvu Republike Slovenije v Beogradu, dne 28. junija 2008

Društvo Slovencev "Sava" Beograd	Vladimir Uršič, predsednik
SKS "Drago Čeh" Bor	Veronika Jakšič Grujičić, predsednica
SKS "Jernej Kopitar" Kragujevac	Dragan Ličan, predsednik
SKS "Brata Jenko" Leskovac	prof. Barbara Stojiljković, predsednica
SKS "France Prešeren" Niš	mag. Slobodan Kodela, predsednik
Društvo Slovencev "Kredarica" Novi Sad	Rajko Marić, predsednik
Društvo Slovencev "Triglav" Subotica	prof. dr. Ružica Kovač Žnideršič, predsednica
Društvo Slovenaca "Kula" Vršac	Zdravko Starc, predsednik
SKS "Ivan Cankar" Zaječar	mag. Miroslav Miha Piljušić, predsednik
Društvo Slovencev "Planika" Zrenjanin	Martina Drča, predsednica
Član Sveta Vlade RS za Slovence po svetu	prof. dr. Milan Breberina

Naklonjenost takšni povezavi so izrekli:

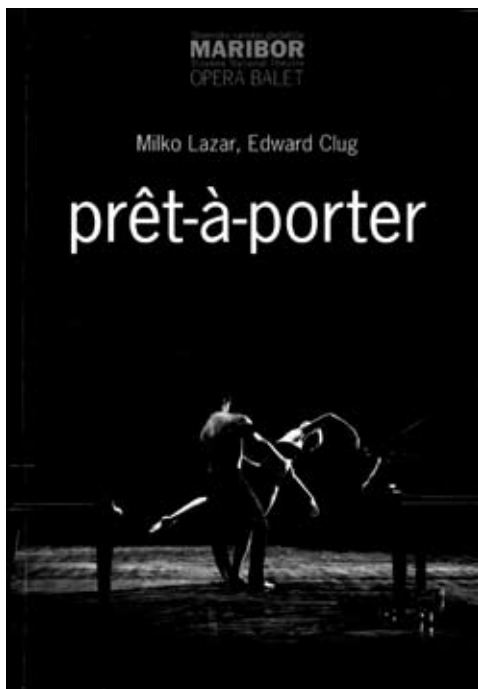
- Nj. eksc. g. Miroslav Luci, veleposlanik Republike Slovenije v Beogradu,
- g. Zorko Pelikan, državni sekretar in predstojnik Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu,
- Nj. eksc. Msgr. Stanislav Hočevar, nadškof Beograjske nadškofije,
- g. Vladimir Kravčuk in g. Dmtar Polovina, predsednik in podpredsednik Slovenskega poslovnega kluba v Beogradu

Vladimir Uršič

GOVORICA TELESA

Gostovanje Slovenskega narodnega gledališča

Maribor

V okviru petega beograjskega plesnega festivala je Slovensko narodno gledališče iz Maribora izvedlo v Sava centru atraktivno in odmevno baletno predstavo prêt-à-porter (pripravljeno za nesti). Koreograf Edward Clug in skladatelj Milko Lazar sta občinstvu ponudila obsežno paleto stanja človeškega telesa, ki v nekem trenutku pokaže čisto določeno pripravljenost za posamezna dejanja (pripravljen ostati, pripravljen obrniti se, pripravljen pogledati, pripravljen na padec, pripravljen odpreti, pripravljen ustaviti se, razmišljati, pripravljen na premik, pripravljen dajati, pripravljen na odhod, pripravljen na dotik, pripravljen ležati, pripravljen ujeti, pripravljen čutiti, pripravljen teči, pripravljen sestiti, pripravljen poriniti, pripravljen zapustiti, pripravljen zapreti, pripravljen pridržati, pripravljen stati, pripravljen na začetek).

Za uresničitev zapletene zamisli je imel koreograf na voljo izjemen baletni ansambel (Tijana Križman, Evgenija Koškina, Branka Popovici, Ines Petek, Catarina Meneses, Matjaž Marin, Tiberiu Marta, Gaj Žmavc, Demetrius King). Brezhibno usklajeni in pogosto zelo ostri gibi igralcev, bliskovito gibanje posameznih delov telesa, pa tudi čudežen mir v posameznem položaju - vse to je dajalo vtis popolnosti. Poseben delež celoti so prispevali svetlobni aranžmaji, preprosto osmišljeni kostumi pa so pripomogli k temu, da so izniansirani telesni gibi prišli do najvišjega izraza.

Glasbo je napisal Milko Lazar, ki se je predstavil tudi v vlogi razlagalca. Klavirski duo Milka Lazarja in Bojana Gorška je bil na sceni vseskozi navzoč in je zagotovil pomemben segment pri celotni koreografski postavitvi.

V uri, kolikor približno traja balet, so navzoči skoraj brez diha spremljali gibe igralcev, očarani z vsem, kar se je pred njimi dogajalo.

Anica Sabo

Prevedel Jurij Devetak

VII. REDNA LETNA SKUPŠČINA DRUŠTVA SLOVENCEV „SAVA“ V BEOGRADU

Sedma redna letna skupščina DRUŠTVA SLOVENCEV „SAVA“ je bila 28. maja 2008 v dvorani na Višegradski 23 v Beogradu.

Predsednik skupščine Željko Kljun je po pozdravni besedi povabil podpredsednika skupščine Vladimira Uršiča mlajšega, ter sekretarko skupščine Jadranko Podboršek naj zavzameta svoja mesta, za zapisnikarja pa je predlagal Ludvika Puclja. Na podlagi evidence verifikacijske komisije, je predsednik ugotovil, da je na seji prisotnih 36 delegatov od skupaj 50 izbranih, in da

obstaja kvorum za nemoteno delo skupščine in njeno odločanje. Potem je pozdravil prvega sekretarja Velesposlaništva Republike Slovenije v Beogradu g. Jožefa Dajčmana, predstavnika Društva Slovencev „Kula“ iz Vršca in druge navzoče goste.

Pred začetkom obravnave zadev po dnevnem redu, je skupščina enoglasno odločila, da se bo o vseh vprašanih, ki so na dnevnem redu, glasovalo javno, z dviganjem rok.

Potem je predsednik skupščine predlagal naslednji dnevni red:

1. Sprejemanje zapisnika s VI. redne letne skupščine;

POROČILO O DELU DRUŠTVA SLOVENCEV »SAVA« V LETU 2007

Društvo Slovencev »Sava« je bilo ustanovljeno z namenom ohranjanja nacionalne identitete, slovenskega jezika, kulture, običajev ter spodbujanja prijateljstva med srbskim in slovenskim narodom v Republiki Srbiji.

V skladu s temi cilji je Društvo oblikovalo program za preteklo leto, ki je bil sprejet na skupščini 16. junija 2006. Program je bil v celoti objavljen v *Biltenu* št. 9. Glede na sprejeti program smo uresničili naslednje:

1. *Ohranjanje slovenskega jezika* – V letu 2007 je zahvaljujoč dr. Maji Djukanović, pozneje pa tudi naši novi učiteljici Rut Zlobec dopolnilni pouk slovenskega jezika potekal po programu in vsi obiskovalci so bistveno izboljšali svoje znanje jezika. Dopolnilni pouk slovenščine redno podpira pristojno Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport. Posebno poročilo o delu šole bo pripravila Rut Zlobec.

2. *Kulturne dejavnosti ter ohranjanje kulturne dediščine* – Skladno z osnovnimi

opredelitvami svojega ustanavljanja ter obstoja je Društvo v okviru redne dejavnosti ter projektov poslanih Uradu za Slovence v zamejstvu in po svetu uresničilo naslednje:

a) *Kulturni praznik* – Osrednja svečanost ob Prešernovem dnevu je potekala v Srbskem narodnem gledališču v Novem Sadu v organizaciji Velesposlaništva RS. Na tej svečanosti je naša članica dr. Maja Đukanović prejela visoko Priznanje Vlade Republike Slovenije, ki ji ga je v okviru Urada vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu izročil predstavnik gospod Jurček Žmauc. V umetniškem delu programa je nastopil Pevski zbor Društva "Kredarica" ter učenci dopolnilnega pouka slovenščine, ki so v nošah iz 19. stoletja predstavili Prešernove verze.

Kulturni dan smo prav tako počastili v Društvu "SAVA" s prireditvijo, ki sta jo pripravili članici našega Društva Nuša Juvanc - Gerden in Ivana Miljković. Nastopil je Vokalni kvartet »Sava«, ki je

poleg himne zapel še znani pesmi *Triglav, moj dom* in *Luna sije, kladvo bije*. Pojoča družba se je predstavila s skladbama *Kje so tiste stezice* in *Zabučale gore*, Prešernove in druge verze so deklamirale Pavla Milovanović, Ivana Miljković in Majda Sušnik, na koncu pa je Ivan Debeljak zaigral nekaj narodnih na diatonično harmoniko.

b) *Koncertno gostovanje Slovenskega okteta* – realizirano je bilo s finančno pomočjo Urada vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu. Ta umetniški dogodek smo pripravili v nabito polni katedralni cerkvi Blažene Device Marije, udeležili so se ga tudi veleposlanik RS g. Miroslav Luci s soprogo, pet veleposlanikov drugih držav, osebje veleposlaništva, akademik Dimitrije Stefanović, predstavniki nekaterih slovenskih društev, predstavniki slovenskih podjetij v Beogradu ter nekatere pomembne osebnosti kulturnega in javnega življenja prestolnice, seveda pa tudi člani našega društva in širše

2. Poročilo Predsedstva Društva o delu za leto 2007, skupj z poročilom o delu dopolnilnega pouka slovenščine, knjižnice in avdioteke;

3. Finančno poročilo za 2007;

4. Poročilo Nadzornega odbora o delu v letu 2007;

5. Sprejemanje programa dela in načrta dejavnosti za leto 2008;

6. Sprejemanje finančnega načrta za leto 2008;

7. Sprejem odločbe o spremembah in dopolnitvah štatuta,

8. Stalnih odbori (kooptiranje novih članov): Odbor za kulturo - Biljana Milenković Vuković namesto Milice Knežević in Ivana Miljković namesto Dušice Mičić; Odbor za posvečanje pozornosti starim in bolanim članom društva - dr. Slobodanka Veriga Rosić za predsednico namesto Alde Čebulj Milošević in Tatjana Gros namesto Popović Aleksandra;

9. Verifikacija sprejema v članstvo Društva;

10. Članarina in plačevanje članarine;

11. Različno, predlogi in informacije (obvestilo o podelitvi zahvalnic).

Predlogov za dopolnilo dnevnega reda ni bilo, in je leta enoglasno sprejet. Potem je enoglasno sprejet zapisnik s VI. redne seje skupščine.

občinstvo. Posebna zahvala za finančno pomoč gre tudi Slovenskemu poslovnemu klubu, zlasti še gospodom Vladimirju Kravčuku, Dmitru Polovini in pa Zoranu Uliču.

c) *Razstavo slik akademskega slikarja Tomaža Gorjupa v Galeriji FLU od 3. do 19. decembra 2007* sta organizirala Odbor za kulturo društva na čelu z Igorjem Stepančičem in Fakulteta likovnih umetnosti v Beogradu z izdatno finančno pomočjo Urada vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu. Ob otvoritvi razstave sta prisotne nagovorila Slobodan Roksandić, dekan fakultete in namestnica veleposlanika gospa Jadranka Šturm Kocjan. Posebno moram pohvaliti gospoda Igorja Stepančiča za izredno lepo grafično oblikovan katalog in vabilo.

d) *Udeležba na Koncertu Slovenske pesmi in poezije v Novem Sadu*. Društvo "SAVA" so na tem koncertu predstavili Imre Sabo, violina, Atila Sabo viola, Adriana Sabo klavir, Tijana Glišić violina in Nevena Glišić flauta, s skladbo *Donavski valovi* od Jon Ivanci-ja.

3. *Obiski pri sorodnih društvih* – Naši recitatorji so se ob koncu šolskega leta udeležili tekmovanja v recitiranju slovenske poezije, ki ga je organiziralo Društvo "Planika" iz Zrenjanina. Na povabilo istega Društva smo se septembra udeležili koncerta, na katerem je sodelovala folklorna skupina Prosvetnega društva iz Cirkovcev, instrumentalna skupina Pepi Kruft in ljudski pevci (vokalni trio) Kosci.

4. *Gostovanja iz Slovenije* – Med 25. in 27. majem 2007 je v Centru za kulturo "Šumice" organizirana razstava slik štirih slovenskih umetnikov, ki so skupaj z delegacijo Občine Šempeter-Vrtojba gostovali v Beogradu na povabilo mestne občine Voždovac. Ta že vrsto let vzdržuje prijateljske odnose z Občino Šempeter-Vrtojba. Na otvoritvi razstave je prisostvovala ga. Tatjana Kovačič, kulturni ataše pri Veleposlaništvu RS v Beogradu, politično vodstvo Občine Voždovac s podpredsednikom g. Stevanom Radovićem, ki je naše Društvo vključil kot soorganizatorja v ta dogodek.

16. septembra 2007 je v našem Društvu gostoval Akademski pevski zbor Univerze na Primorskem iz Kopra, ki je pod vodstvom dirigenta Ambroža Čopija izvedel prekrasen koncert v Katedralni cerkvi Blažene Djevice Marije. Med

poslušalci sobiliveleposlanik RS v Beogradu g. Miroslav Luci s člani veleposlaništva ter veleposlaniki iz nekaterih drugih držav, predstavniki slovenskih podjetij in civilne družbe.

5. *Športne aktivnosti in izleti* – V zvezi s športom je potrebno omeniti gospoda Branka Hajdinjaka kot organizatorja, selektorja in kapitana nogometnega moštva sestavljenega iz članov vseh slovenskih društev v Srbiji. Ekipa se je lansko leto udeležila III. svetovnega nogometnega prvenstva Slovencev po svetu od 29. julija do 5. avgusta 2007 v Ljubljani. Kot soorganizatorji so mu pomagali Vladimir Santrač, Bojan Hajdinjak in Andrej Tabor.

V organizaciji Jovana Kelića in Mirka Detička smo izvedli naslednje izlete: obisk arheološkega najdišča Lepenski vir iz VII. tisočletja pred našim štetjem, obisk srednjeveških samostanov Kalenić, Ljubostinjno ter dolino Zahodne Morave ter 50. dneve trgatve v Vršču. Poleg tega smo s sodelovanjem članov Planinskega društva Železničar organizirali večdnevni pohod na Triglav ter izlet na Rajac. Več o tem ste lahko prebrali v *Biltenu št. 9 in 10*.

6. *Nabava opreme* – Prostore Društva vsako leto opremljamo v skladu z razpoložljivimi sredstvi. Zahvaljujoč donatorjem smo končno pridobili fotokopirni stroj po zelo ugodni ceni.

7. *VII. useslovenskega srečanja v Ljubljani* se je udeležila naša predstavica Slavjanka Milatović. Seminarja za mlade podjetnike v Ljubljani sta se udeležili naši članici Natalija Keržlin in Sara Herman. Imenovani sta se prav tako udeležili seminarja za Europrojektiranje.

8. *Martinovanje* je organiziral Odbor za družabne igre in zabavo, ki ga vodi Nuša Juvanc-Gerden, ob udeležbi Vokalnega kvarteta "Sava", Pojoče družbe, učiteljice Rut Zlobec s svojimi najmlajšimi učenci, Biljano Milenković Vuković, ki je predstavila ljudsko izročilo o sv. Martinu v evropskih deželah in sv. Mrata pri Srbih ter seveda z glasbenim sodelovanjem Ivana Debeljaka na diatonični harmoniki. Prav tako pa družabno srečanje ne bi uspelo brez sodelovanja naših številnih zvestih članov, ki so poskrbeli vsak po svojih možnostih za prigrizek.

Poleg številnih aktivnosti smo v Društvu uresničili tudi naslednje:

1. Nadaljevali smo aktivnosti v zvezi s podporo elektroničnemu Nacionalni svet.

2. Stiki društva z Veleposlaništvom Republike Slovenije v Beogradu so v obojestransko zadovoljstvo zelo dobri.

Za izdajo BILTENA so se trudili Vladimir Uršič, Anica Sabo, Slobodan Jakoš, Maja Đukanović, Rut Zlobec, Branko Zorko in Biljana Milenković Vuković, ki je obenem tudi vsestranska vodja knjižnice in čitalnice. Naj posebej izpostavim, da je zahvaljujoč njeni marljivosti naš Bilten od junija 2007 registriran v ISSN svetovni bazi podatkov za serijske publikacije.

Uradu za Slovence v zamejstvu in po svetu smo redno posredovali finančna in vsebinska poročila o uresničitvi rednega delovanja in izvedenih projektov.

Knjižnica in čitalnica Društva "Sava"

Knjižnica je kot darilo članov prejela 64 novih knjig, tako da je v letu 2007 bilo na voljo 570 naslovov. Zaradi pomankanja finančnih sredstev ni bilo možno realizirati načrtovanih nakupov v knjižnici in čitalnici. Knjižnica je pričela z izdelavo abecednega kataloga, ki bo olajšal preiskavo knjižnega fonda. Poleg redne distribucije Biltena našim članom in pristojnim institucijam je Biljana Milenković Vuković, vodja knjižnice, začela z posredovanjem obveznih 10 izvodov Narodni biblioteki Srbije, kar nas obvezuje ISSN registracija, prav tako pa razmenjavo z NUK, SEM (Slovenski etnografski muzej) in SAZU v Ljubljani, dve zadnje številke pa so poslani tudi v Kongresno biblioteko v Washingtonu. S tem je omogočen elektronski vpogled v sleherni številko Biltena v vzajemni podatkovni bazi COBISS, ki je skupna za večino evropskih dežel. Imenovana je Biltene predstavila tudi na izložbi publikacij ob utemeljitvi Muzeja diaspore Svet v Srbiji – Srbija v svetu v Beogradu in na tiskovni konferenci v Sava centru.

Audiodio in videoteka Društva „Sava“

Audiodio in videoteka Društva "Sava" je v letu 2007 kot darilo prejela približno 70 enot CD, DVD, VHS in drugih nosilcev, tako da ima skupaj 161 enot. Zaradi nezadostnih finančnih sredstev ni bilo nakupov novih naslovov.

Beograd, 10. 5. 2008
Predsedstvo Društva "Sava"

NAČRT DELA DRUŠTVA »SAVA« ZA LETO 2008

Društvo Slovencev "Sava" je ustanovljeno z namenom "krepitve prijateljstva med srbskim in slovenskim ter vsemi ostalimi ljudstvi na prostorih Republike Srbije" ob ohranjanju nacionalne in kulturne identitete. V skladu s tem Društvo v svoj načrt dejavnosti vgrajuje naslednje naloge:

1. Ohranjanje slovenskega jezika je gotovo najbolj pomembno za obstoj slovenskega ljudstva zaradi česa bo Društvo tudi naslednje leto podpiralo vse dejavnosti, povezane z učenjem jezika;

2. Kulturne dejavnosti ter ohranjanje kulturne dediščine

V skladu z osnovnimi opredelitvami Društva smo po javnem razpisu za leto 2008 Uradu za Slovence v zamejstvu in po svetu posredovali 4 projekte:

a) projekt, ki ga je prijavil naš član Dragomir Zupanc: SLOVENC V BEOGRADU - Dokumentarni film o Slovencih ki so se doselili v obdobju dveh stoletij (2007/008);

b) izdaja monografije slikarja STANISLAVA RAPOTCA, projekt prijatelja našega društva univerzitetne profesorice v Sydneju dr Zoje Bojić;

c) koncertno gostovanje čembalistke Smiljke Isaković na Festivalu Brežice in Festivalu Ljubljana;

d) koncert APZ TONE TOMŠIČ v dvorani Kolarčeve zadužbine v Beogradu.

Za prva tri projekta niso odobrena nobena sredstva z razlago da projekte ni možno premerjati z drugimi, ali pa da ne ustrezajo cilju razpisa, za četrti je pa odobreno le 3.000,00 EUR, kar ne zadostuje za izvedbo koncertnega gostovanja, tako da smo ponujena sredstva odklonili.

Zaradi tega se bodo morale kulturne dejavnosti udejanjati v iz sredstev za redno delovanje in donacij, in sicer:

a) *proslava kulturnega dne;*

b) *proslava dneva društva (junij);*

c) *udeležba na Koncertu slovenske pesmi in poezije v Novem Sadu (oktober);*

d) *Martinovanje (november);*

e) *koncert vokalnega ansambla OKTOIH v katedralni cerkvi BDM (december).*

3. Program športnih dejavnosti (Jovan Kelić, Mirko Detiček)

4. Zagotavljanje sredstev za redne dejavnosti Društva, srečanja, opremo prostorov, ter izvajanje drugih dejavnosti.

Poziv članom Društva naj prijavijo projekte – Če želi kdo prijaviti projekt, za katerega obstaja interes članov Društva, je treba to storiti pravočasno v pisni obliki, najpozneje do objave javnega razpisa za tekoče leto. Prijava naj bi vsebovala naziv projekta, vsebino projekta, ime odgovorne osebe, sodelavce v projektu, znesek potrebnih sredstev za udejanjenje projekta razdeljeno po odstavkih, imena ustanov ter posameznikov od katerih bi lahko zaprosili za sredstva in čas potreben za realizacijo projekta. Vse predloge je treba dostaviti Predsedstvu Društva, ki si jih bo natančno ogledalo. Zelo dobro bi bilo, če bi se člani Društva v večjem številu vključili v takšno organizirano obliko dela.

Beograd, 10.05.2008
Predsedstvo Društva »Sava«

Nato je dobil besedo predsednik društva g.Vladimir Uršič, ki je najprej pozdravil vse prisotne, potem pa predstavil poročilo o delu Društva v letu 2007, ki ga objavljamo v celoti. Poročilo Predsedstva Društva o delu za leto 2007 je sprejeto enoglasno.

Poročilo o dopolnilnem pouku slovenščine je podala Rut Zlobec. Poudarila je, da je cilj pouka, da se vsak učenec nauči knjižne sovenščine. Učenci so razvrščeni v cicibane, najstnike-

začetnike, najstnike-nadaljevalce, ter prevajalce. Posamezni učenci so se lani udeležili poletnih šol slovenskega jezika v Novem mestu in Portorožu, seminarja slovenskega jezika na Ljubljanski univerzi, tabora slovenskih otrok ter seminarja za prostovoljno delo. Dodatne aktivnosti šole so bili nastopi na vseh prireditvah Društva. Pouk obiskujejo samo redni člani Društva s ciljem povezovanja dveh kultur in narodov. Objavljamo besedilo poročila v celoti.

Na osnovu odredbi člana 21. Zakona o društvenim organizacijama i udruženjima građana ("Službeni glasnik SRS" br. 24/82, 39/83, 17/84, 50/84, 45/85, 12/89 i "Službeni glasnik RS" br. 53/93, 67/93 i 48/94) i člana 12. Statuta, skupština DRUŠTVA SLOVENACA "SAVA" u Beogradu na svojoj VII redovnoj sednici održanoj 20. maja, 2008. godine, donela je

O D L U K U
O
IZMENAMA I DOPUNAMA
STATUTA DRUŠTVA

Član 1.

Menja se čl.52. statuta, tako što se posle reči "fizičkim licima" umesto zapete stavlja tačka, a ostali tekst do kraja stava briše.

Član 2.

Dopunjuje se čl. 52. novim drugim stavom koji glasi:

"Redovnom članstvu se u jednoj kalendarskoj godini može dodeliti najviše pet zahvalnica."

Član 3.

U članu 53. posle prvog stava dodaje se novi stav drugi koji glasi:

"Obrazloženi predlozi se u pismenoj formi dostavljaju predsedništvu skupštine najkasnije 15 dana pre datuma održavanja sednice skupštine."

Dosadašnji drugi i treći stav pomeraju se za jedno mesto, tako da postaju stavovi treći i četvrti.

Član 4.

Odluka o izmenama i dopunama statuta stupa na snagu danom usvajanja.

SEKRETAR SKUPŠTINE
Jadranka Podboršek
PRESEDNIK
SKUPŠTINE DRUŠTVA
Željko Kljun

FINANČNI NAČRT ZA LETO 2008

I Sredstva zaprošena pri Uradu vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu po predračunu za izvedbo programa rednega delovanja na javnem razpisu za leto 2008:

REDNO DELOVANJE	VIŠINA STROŠKOV (EUR oz. tuja valuta preračunana v EUR)
Tekoče poslovanje	8.050,00
Stroški nabave inventarja	150,00
Redno delovanje knjižnice in čitalnice	2.000,00
Bilten (2 številki)	1.200,00
Redno delovanje avdio in videoteke	200,00
Proslava dneva društva	450,00
Stroški udeležbe na Vseslovenskem srečanju	300,00
SKUPAJ:	12.350,00

II Prejeto od Urada vlade RS: (6.000,00 - 1.204,78 =	4.795,22 €
Intervencijska sredstva Urada	2.000,00 €
SKUPAJ:	6.795,22 €

III Fiksni (nujni) stroški za leto 2007:

1) Najem pisarniškega prostora (12 x 200,00 €) + režijski stroški (elektrika, ogrevanje, voda ... 12 x 149,00 €)	4.218,00 €
2) Najem dvorane za enkrat tedensko druženje	670,00 €
3) Najem dvorane za Dan društva	75,00 €
4) Telefon (12 x 12,00 €)	150,00 €
5) Knjigovodstvene storitve (12 x 25,00 € + PDV)	370,00 €
6) Čistilna sredstva za higijeno	50,00 €
7) Snažilka	150,00 €
8) Poština	170,00 €
9) Internet ure in vzdrževanje WEB sajta	200,00 €
10) Pisarniški material	20,00 €
11) Stroški udeležbe na VIII vseslov. Srečanju za 1 osebo	60,00 €
12) BILTEN (dve številki)	1.200,00 €
SKUPAJ:	7.333,00 €

Negativna razlika med nujnimi stroški in dodeljenimi sredstvi znaša 537,78 €, ki bo morala biti pokrita iz članarine in donacij.

PRESEDSTVO DRUŠTVA »SAVA«
Vladimir Uršič, preds.

Beograd, dne 10.05.2008

Finančno poročilo je v okviru 3. točke dnevnega reda predstavil podpredsednik Društva Slobodan Jakoš, ki je navedel, da je poročilo sestavila gospodična Milica Spasić iz Knjigovodstvene agencije „Cenzus“, ki sicer vodi knjigovodstvo za društvo „Sava“. Ona je predstavila podatke o prihodkih društva v letu 2006 od donacij in drugih oblik pomoći ter članarine. Povedal je, da so sredstva od članarine zelo skromna, glede na to, da veliko članov Društva ni plačalo članarine za posamezna leta. Predstavil je podatke o stroških za obdobje od 01.01. do 31.12.2006, gre pa za stroške najema

prostorov, finančne storitve, vzdrževanje prostorov, nabavo pisarniškega materiala, fotokopiranje, tiskanje biltena, poštine, interneta, stroške za organiziranje srečanj, stroške kulturnega sodelovanja in podobno. Finančno poročilo Društva za leto 2006 je sprejeto enoglasno.

Poročilo o delu Nadzornega odbora med dvema skupščinama je predstavila gospa Tatjana Gerić, ki je poudarila, da se je delo Društva Slovencev "Sava" v letu 2007 uresničevalo v skladu z zakonom in statutom. Odbor je mnenja, da se je delo Predsedstva uresničevalo v skladu s statutom Društva, predvsem pa to, da

so stroški narejeni racionalno oz. ekonomično, brez odvečnih izdatkov. Poročilo nadzornega odbora za leto 2007 je sprejeto enoglasno.

Predlog načrta dela Društva v leto 2008, ki ga objavljamo v celoti, je predstavil g. Vladimir Uršič. Načrt dela za leto 2008 je enoglasno sprejet.

Predlog finančnega načrta dela Društva za leto 2008 je predstavil Slobodan Jakoš. Poudaril je, da je treba ohraniti raven sredstev za tekoče poslovanje, nabavo inventarja in opreme za prostore, priskrbeti sredstva za izdajanje "Biltena", kulturne aktivnosti in druge načrtovane namene. Sredstva za uresničevanje načrtov je treba pričakovati na podlagi sprejetih in odobrenih projektov in javnih razpisov, ter od članarine in donacij. Finančni načrt Društva Slovencev "Sava" za leto 2007 je enoglasno sprejet.

Poročilo ob 9. točki dnevnega reda je dal podpredsednik, g. Slobodan Jakoš, ki je poročal, da je od prejšnje seje do te vpisano 55 novih članov. Predsedstvo Društva je predlagalo, da skupščina verifikira sprejem novih članov Društva. Skupščina je verifikirala sprejem novih članov društva zaključno z zaporedno številko 1170.

Predsednik skupščine je na koncu izrekel polno priznanje delu Predsedstva društva in se zahvalil članom skupščine ter gostom na prisotnosti in sodelovanju v delu VII. redne skupščine Društva Slovencev "Sava" v Beogradu, ter objavil, da je zasedanje skupščine zaključeno, in povabil prisotne na koktel in druženje.

Vladimir Uršič, mlajši

SREČANJE MLADIH SLOVENCEV

Na vabilo subotiškega Društva Slovencev „Triglav“ na srečanje mladih Slovencev se je odzvala tudi naša, beograjska delegacija. O udeležbi so se dogovorili mladi učenci dop. pouka slovenščine, ki poteka v prostorih Društva vsak četrtek.

Srečanje je potekalo od 16. do 18. maja 2008 v Subotici in na njem so sodelovali predstavniki društev Slovencev „Triglav“ iz Subotice, „France Prešeren“ iz Niša, „Jernej Kopitar“ iz Kragujevca, „Planika“ iz Zrenjanina in „Sava“ iz Beograda. Društvo „Sava“ so zastopali Sanja Ratković, Milica Filipović in Bojan Hajdinjak.

Srečanje mladih Slovencev je subotiško društvo organiziralo v okviru svojega letnega programa, prijavljenega pri Uradu Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu. Namen srečanja je bil, da se vzpostavijo stiki med mladimi člani društev Slovencev v Srbiji, in da se ob tej priložnosti vsi seznanijo s statusom in aktivnostmi mladih v različnih društvih. Bivanje udeležencev je bilo zagotovljeno v dijaškem domu, kjer je potekalo tudi delovno srečanje.

Mladi so ves čas srečanja izmenjavali izkušnje in se spoznavali, glavne diskusije pa so potekale na delovnem srečanju, na katerem so mladi predstavili svoja društva in poseben položaj, ki ga imajo. Splošno stanje je, da ni posebnih programov in posebne pozornosti za mlajše generacije. Najbolj pogosto je delo društev omejeno na tekočo organizacijo in glasbeno-zborovske dejavnosti. Ob takšnih pogojih je vključevanje mladih v aktivnosti slabše, kot bi lahko pričakovali. K boljši oceni dejavnosti v društvih je prispevala bolj sistematična organizacija pouka slovenskega jezika v društvih. Ob tem so udeleženci izrazili željo, da bi organizirali še druge dejavnosti, ki bi bile zanimive za mlade in tako prispevale k njihovem vključevanju.

Poleg ugotovitve, da v društvih primanjkujejo dejavnosti za mlade, je bila izražena želja, da bi se tako udeleženci kot drugi mladi člani društev bolje spoznali. Skupne dejavnosti bi k temu zagotovo pripomogle. Morda bi društva ob že obstoječih dejavnostih organizirala medsebojna srečanja, na katerih bi lahko tudi mladi aktivno sodelovali in tako imeli priložnost za medsebojno spoznavanje. Posebno pomembni pa bi bili stiki z raznimi organizacijami v Sloveniji, kar bi bil tudi najboljši izvir spoznavanja slovenskega jezika in kulture.

Udeleženci so se pogovarjali tudi o položaju svojega društva in njih samih v okoljih, iz katerih so prišli. Izkušnje so različne, odvisne od okolja. Posebno pozornost bi bilo potrebno nameniti generaciji, ki je odraščala v času, ko organizacija slovenske manjšine še ni bila na ustrezni ravni.

Predstavniki drugih društev so spoznali delo in organizacijo Društva „Sava,“ posebej pa jih razveselil naš Bilten, ki so ga dobili na srečanju.

Mladi iz Beograda so bili zelo zadovoljni z gostoljubjem, ki jim ga je izkazalo Društvo Slovencev „Triglav,“ in upajo, da bodo imeli priložnost, da organizatorje in druge udeležence gostijo v Beogradu.

Bojan Hajdinjak

(prevedli učenci dop. poka slovenščine – napredna skupina)

INTERVJU - Aleš Selan

V okviru Biltena je ustanovljena tudi rubrika „Intervju“. V vsaki številki bomo intervjuvali nekega člana. To bodo osebnosti, ki so na različne načine vplivale na oblikovanje Društva, potem tisti, ki aktivno sodelujejo v njegovem delu, ali na katerikoli drug način pozitivno delujejo v interesu Društva.

**INTERVJU Z ALEŠEM SELANOM,
SVETOVALCEM URADA VLADE
RS ZA SLOVENCE V ZAMEJSTVU
IN PO SVETU**

Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu je v sodelovanju z Ministrstvom za notranje zadeve v maju organiziral informativne seminarje za Slovence po vseh državah sveta, vključujoč Srbijo. To je bila priložnost, da Aleš Selan, svetovalec iz Urada, skupaj s kolegicami z Ministrstva bolje spozna slovensko skupnost v Srbiji, in da nas seznanijo o določenih aspektih slovenske zakonodaje, ki so bili pred kratkim spremenjeni in se tičejo urejanja statusnih zadev, izvrševanja volilne pravice in s tem povezanih dolžnosti naših državljanov s stalnim prebivališčem v Srbiji, o formiranju Nacionalnega sveta slovenske narodne manjšine v Republiki Srbiji kot tudi Sveta Vlade RS za Slovence po svetu, o projektu internetnega portala, ki bo v kratkem začel delovati na spletnem naslovu www.slovinci.si in mnogih drugih zelo zanimivih temah.

Aleš Selan (30) je diplomiral pravo na Univerzi v Ljubljani. Zaposlen je na Uradu Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu od novembra 2006. V maju 2007 med drugim nalogami, ki jih opravlja v Uradu, prevzel je tudi področje Slovencev, ki živijo v državah, nastalih po razpadu SFRJ.

1. Kakšen je cilj Vašega obiska Beogradu i Srbiji?

Mož obisk v Beogradu ima več ciljev. Po eni strani Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu v sodelovanju z Ministrstvom za notranje zadeve

organizira informativne seminarje za Slovence po vseh državah sveta. S tega vidika je moja naloga, da pripravim in skrbim za nemoteno izvedbo obiska, na katerem me spremljata kolegici iz MNZ. V sklopu informativnega seminarja potem predavamo našim izseljencem in njihovim potomcem o določenih aspektih slovenske zakonodaje, ki so bili pred kratkim spremenjeni in se tičejo urejanja statusnih zadev, izvrševanja volilne pravice in s tem povezanih dolžnosti naših državljanov s stalnim prebivališčem v Srbiji, da v Slovenijo sporočajo spremembe svojih naslovov ali matičnih dejstev, kot so poroka, rojstvo otroka, smrt družinskega člana, sprememba imena. V preteklosti je zaradi neinformiranosti naših rojakov, ki živijo v tujini, namreč na teh področjih prihajalo do določenih težav ali nesporazumov. Ocenili smo, da bi te stvari zlahka rešili že s tem, da podamo kvalitetne informacije in to je bil, kot rečeno, eden izmed ciljev. Zdi se mi, da nam je to uspelo, kolegici iz MNZ-ja sta zelo strokovni in seveda tudi izredno simpatični, kar je pri vseh prisotnih naletelo na dober odziv.

Drugi cilj obiska je bolj vezan na sam Urad in se tiče spremljanja situacije v naši skupnosti v Srbiji. Zadovoljen sem, ker sem se imel priložnost srečati s številnimi predstavniki slovenskih društev v Srbiji, ki so pokazali, da so pripravljene aktivno delovati v smeri skupnih interesov tukajšnje slovenske narodne skupnosti. Pri tem mislim primarno na to, da se končno formira Nacionalni svet slovenske narodne manjšine v Republiki Srbiji, katerega omogoča naša zakonodaja in ki so ga že formirale številne narodne manjšine. Mislim, da smo tudi v tem pogledu dosegli pomembne premike in je pričakovanje, da bo do ustanovitve tega telesa prišlo v razumnem času, povsem realno.

2. Kaj novega je Urad pripravil za Slovence v tujini oziroma v Srbiji?

Določene novosti so, kot že rečeno, v statusni in volilni zakonodaji, ki našim izseljencem in njihovim potomcem olajšujejo reševanje njihovih težav. O tem sem precej govoril na samem seminarju

in se tu ne bi ponavljal, seveda pa sem komurkoli od tukajšnjih Slovencev dosegljiv tako na telefonu kot po e-pošti za dodatna vprašanja.

Potem je še nekaj projektov sistemske narave, ki so zaživel pred kratkim oz. lahko rečemo, da na njih delamo v trenutku, ko se pogovarjava. Med prve spada formiranje Sveta Vlade RS za Slovence po svetu, v katerem sta tudi dva predstavnika Slovencev iz državah, nastalih ob razpadu SFRJ (eden od teh prihaja iz Srbije, natančneje iz Novega Sada). V tem Svetu, ki je svetovalno telo predsednika slovenske vlade, lahko naši v tujini živeči rojaki tudi sami izpostavijo pereča vprašanja. Po drugi strani na Uradu pripravljamo Strategijo odnosov Republike Slovenije s Slovenci zunaj njenih meja, ki jo bo tako kot njen izvedbeni del sprejela Vlada. V pripravi obeh delov bodo sodelovali tudi člani Sveta.

Končno je tu še projekt, ki bo zanimiv vsem Slovincem po svetu, ki si želijo več informacij o domovini; o možnostih, katere Slovenija nudi njim in njihovim otrokom; o učenju slovenskega jezika; pa tudi o drugih slovenskih skupnostih in njihovih organizacijah po vsem svetu. Gre za internetni portal, ki bo v kratkem začel delovati na spletnem naslovu www.slovinci.si in za katerega upamo, da bo na zanimiv način predstavil te informacije. Portal je namenjen vsem starostnim skupinam, pričakujemo pa tudi vprašanja

uporabnikov, na katera bomo odgovarjali in na ta način dograjevali vsebine. Vsi ste torej vljudno vabljeni k sodelovanju!

3. Koliko Slovencev živi v Srbiji danes?

Ocene o tem, koliko Slovencev živi v Srbiji, so velikokrat različne in tudi znanstveno nedokazljive. Na Uradu Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu za Slovence štejemo tiste osebe, ki se kot taki počutijo. Seveda morajo imeti slovenske prednike, ni pa nujno, da sta oba starša Slovenca, da bi nekoga šteli za Slovenca. V skladu s tem mi ocenjujemo, da je na prostoru Srbije vsaj 10.000 oseb slovenskega porekla, ki na takšen ali drugačen način pridejo tudi pod našo pristojnost.

Tu govorim o osebah, ki imajo v Srbiji stalno prebivališče. Poleg tega je še nekaj tisoč Slovencev, ki v Srbiji prebivajo le začasno.

Seveda pa gre tu za ocene. Številke, ki se pojavljajo na popisih, niso nujno enake. Zadnji popis iz leta 2002 tako pokaže, da se je za Slovence izjavil 5401 prebivalec Republike Srbije, ampak te stvari se spreminjajo, gredo na bolje. Tistih oseb, ki imajo pri tem še slovensko državljanstvo, je tudi približno 5.000, ampak, saj pravim, vsega skupaj je številka po naši oceni približno 10.000 oseb.

4. Kako se Slovenci v Srbiji povezujejo, kako je organizirano njihovo življenje?

Slovenci v Srbiji se, seveda, povezujejo. Ustanovljenih je deset slovenskih društev, na severu od Subotice pa do Leskovca na jugu. Tu je tudi Slovenski poslovni klub v Beogradu in pa sekcija slovenskih borcev pri Zvezi borcev narodno-osvobodilne vojne.

Sodelovanje poteka na različne načine. Prvo slovensko društvo, "Kredarica" iz Novega Sada, je bilo ustanovljeno že leta 1997. Druga društva so sledila in se do neke mere tudi povezujejo. Kot sem že prej povedal, je bil eden od ciljev mojega obiska tudi ta, da Slovence spodbudimo k temu, da formirajo Nacionalni svet slovenske narodne manjšine v Srbiji. Na ta način bi se lahko bolje uresničevale določene njihove kolektivne pravice, obstajala bi možnost črpanja sredstev iz srbskih fondov. Tako bi društva lahko še bolje delala, takšna povezava pa zajame

tudi osebe, ki v društvi niso aktivne.

Smo pa na Uradu že zdaj zadovoljni z delom slovenskih društev v Srbiji. Dejstvo namreč je, da je tukaj situacija precej specifična. Slovenci, ki živijo na teh prostorih, do leta 1991 niso bili izseljenci. Njihova zgodba je precej drugačna kot zgodbe Slovencev v Franciji, Nemčiji, Kanadi, v ZDA, Avstraliji, Argentini. To ni ista zgodba, ne? Ti ljudje so nekako postali izseljenci, ne po svoji volji, ampak kot posledica razpada skupne države. Takrat, ko je bivša SFRJ razpadla, so se oni pač znašli v neki drugi situaciji. Vemo, da tudi politična klima ni bila najbolj ugodna, na nobeni strani. Zdaj se ta stvar bistveno izboljšuje, odnosi med državami se izboljšujejo.

Tako tudi, recimo, delujejo srbska društva v Sloveniji, so zelo aktivna in Slovenija sofinancira njihove projekte. Tako da te stvari so zdaj na precej višjem nivoju in mi si želimo, da bo tako ostalo in da se bodo odnosi tudi vnaprej razvijali v pozitivno smer.

5. V vseh večjih nacionalnih skupnostih je, na žalost, problem asimilacija. To pomeni, da tretja, četrta generacija že počasi izgublja, pozablja jezik, kulturo, običaje in precej jih na ta način izgubi tudi svojo nacionalno identiteto. Kako je s Slovenci v tujini?

Slovenci niso nobena izjema. Proces asimilacije je povsem normalen proces, dogaja se povsod. Mi na Uradu se trudimo vzpodbujati društva predvsem v tem smislu, da se ohrani kulturna identiteta. Skoraj povsod po svetu se dogaja, da se, recimo, znanje slovenskega jezika znižuje. Starejšim generacijam je bilo samo po sebi umevno, da so med seboj govorili slovensko, z novimi generacijami se stvari spreminjajo. Vendar pa so neke naše aktivnosti, recimo dopolnilni pouk slovenskega jezika, usmerjene tudi k temu, da bi ta proces vsaj nekoliko upočasnili oziroma, da bi vsaj tistim, ki imajo željo po učenju slovenskega jezika, to možnost omogočili. Po drugi strani Slovenija omogoča svojim izseljencem, da pridejo študirat v Slovenijo in jih tudi štipendira. To je možnost za veliko staršev, ki morda niso svoje otroke na ta način, v tej slovenski kulturi tako intenzivno ohranili, da vidijo, da se vendarle odpirajo

neke nove možnosti in na nek način nova povezovanja. Meni je iskreno žal, da na prostoru te naše bivše skupne države zaenkrat obstajajo še zelo, kot kaže, močne meje in si želim da teh meja v taki obliki ne bi bilo. In v tistem trenutku, ko jih ne bo več, mislim, da bo vsem skupaj bilo lažje: tako recimo srbskim državljanom, ki bi želeli obiskovati svoje sorodnike v Sloveniji, kot tudi Slovincem v obratni smeri. Več te izmenjave, boljše bo za vse.

6. Med vašim bivanjem v Beogradu sem se resnično prepričala, da ste pravi poliglot in da lepo govorite tudi srbski jezik. Bi bili tako ljubeznivi in našim poslušalcem nekaj sporočili?

Nema problema. Ja bih pozdravio sve vaše slušaoce. Smatram, da je svaka razmena jedno pozitivno iskustvo. Uvek smo lepo primljeni ovde. Želim da naglasim, za naše Slovence, koji su možda zaboravili svoj jezik, da uopšte nije problem da im se objasni sve što im treba i na srpskom jeziku.

Uvek je dobro, kada se kulture sretnu, kada se razmenjuju i kada se nauči još neki jezik. Tada je uvek prisutna i veća tolerantnost i bolje razumevanje.

Gospod Selan, hvala Vam, ker ste si vzeli nekaj Vašega dragocenegačasa in bili gost na našem radiju.

Slavka Sunajko

Nagovarjamo tiste, ki iz kakršnegakoli razloga še niso plačali članarine. Mislimo, da ni potrebno posebej govoriti kaj materialna sredstva pomenijo za obstoj Društva. Predsedništvo si maksimalno prizadeva, da ta sredstva prisrbi z različnih strani. Seveda se ni realno vedno zanašati samo na nekoga drugega. Moramo tudi sami narediti vse, kar je v naši moči, da društvo, ki mu pripadamo, obstane. Zato vas najprijazneje prosimo, da neizogibno in v najkrajšem roku poravnate svoje dolgove.

SLOVENSKI POSLOVNI KLUB

Na sestanku Slovenskega poslovnega kluba dne **8. februarja 2007** v Hotelu Intercontinental, dvorana Atlantik/Pacifik, so na dnevnem redu bile predstavitve:

1) Gospod Stojan Stamenković, MAT Ekonomski inštitut v Beogradu, na temo: Makroekonomski okvir za tuje naložnike;

2) Predstavitev gospodarske družbe SRC sistemske integracije, Damir Baralić, direktor SRC sistemske integracije na temo: SRC rešitve za učinkovito poslovanje, ter predstavnik HVB banke na temo: Študija primera - SRC rešitve v HVB banci

Izredno zanimive predstavitve so bile na sestanku **12.04.2007**:

1) Gospod Božidar Đelić, podpredsednik vlade Srbije, na temo: Aktualna gospodarska situacija, perspektive in dvomi v kontekstu srbsko-slovenskih ekonomskih odnosov

2) Predstavitev podjetja Špica Centar, enega od vodilnih sistemov integratorjev in ponudnikov rešitev in opreme za mobilno računalništvo, avtomatsko identifikacijo in avtomatsko zbiranje podatkov.

Gospod Tone Stanovnik, generalni direktor ŠPICA Adriatic Group, Uvodna beseda

Gospod Darko Korać, direktor podjetja Špica Centar, na temo: Upravljanje z delovnim časom in mobilno računalništvo.

Sestanek Slovenskega poslovnega kluba **18. junija 2008**.

1) g.Miloš Bugarin, predsednik Gospodarske zbornice Srbije, na temo: Napredovanje gospodarskega sodelovanja med Srbijo in Slovenijo;

2) g.Zdenko Pavček, predsednik Gospodarske zbornice Slovenije. Tema: Slovenija-Srbija partnerstvo za investicije;

3) ga.Sabina Koleša, direktorica Direktorata za ekonomske odnose s tujino na Ministrstvu za gospodarstvo Republike Slovenije, tema: Perspektive in dvomi v kontekstu srbsko-slovenskih ekonomskih odnosov

4) ga.Tanja Drobnič, JAPTI, vodja sektorja za tuje neposredne investicije in internacionalizacijo podjetij, tema: Možnosti vlaganja na slovenski trg.

Že pred začetkom predavanja je bilo veliko srečanj in zanimivih diskusij. Prisostvoval je tudi Nj. eks. gospod Miroslav Luci. Zbrani smo lahko slišali posebne in zanimive predstavitve raznih oblik sodelovanja med gospodarstvi Slovenije in Srbije.

Miloš Bugarin, predsednik Gospodarske zbornice Srbije, je govoril o pospeševanju gospodarskega sodelovanja med Srbijo in Slovenijo. Slovenija je največji tuji investitor v Srbiji z več kot 400 slovenskimi podjetji. Najavil je odprtje predstavništva Gospodarske zbornice Srbije u Ljubljani.

Predsednik Gospodarske zbornice Slovenije Zdenko Pavček je poudaril, da je sodelovanje med Srbijo in Slovenijo dobra in da meni, da bo še boljše. Predstavil je podatke, ki to potrjujejo: dosedanje investicije Slovenije v Srbijo,

kot tudi začetek investiranja Srbije v Sloveniji ob podpisu pogodbe, vredne več kot 240 milijonov evrov, za izgradnjo nakupovalnega centra v Stožicah.

Sabina Koleša, direktorica direktorata za ekonomske odnose s tujino pri Ministrstvu za gospodarstvo Republike Slovenije, je podrobno osvetlila gospodarsko sodelovanje Slovenije in Srbije. Govorila je tudi o sofinanciranju projekta na področju proizvodnje zdravil in predelovalne naftne industrije, ki je bil nagrajen kot eden najboljših projektov v sistemu UNIDO. Poudarila je pomen razvoja odnosov z dobavitelji v avtomobilski industriji.

Tanja Drobnič, ki v JAPTI Ljubljana dela kot voditeljica sektorja za tuje investicije in internacionalizacijo podjetij, je govorila o različnih sredstvih za spodbujanje investitorjev, da bi v Sloveniji odprli čim več delovnih mest. Poudarila je, da je Srbija dober zgled na področjih predelovalne industrije, strojne in transportne opreme.

Diana Kramer

PRAZNOVANJE DNEVA DRUŠTVA SLOVENCEV „SAVA“

Dan Društva „Sava“ smo praznovali 23. junija. Preden se je začela prireditve, ki so jo organizirali člani Društva, je beograjski nadškof in metropolit gospod Stanislav Hočevar daroval mašo s sporočilom miru in ljubezni.

Društvo tako ob ustanovitvi kot tudi ob začetnih težavah.

Posebne zasluge za delovanje društva ima katedralni župnik gospod Jože Hauptman kot pobudnik ustanovitve Društva. Gospod Hauptman nenehno

Gospod Zoran Ulič se je takoj po vstopu v Društvo vključil v delo Društva. Vedno nesebično podpira več akcij in dejavnosti.

Prireditve se je začela s pesmijo o Sloveniji v izvedbi harmonikarja Janka in Željke Antonič. Nato je gospa Nuša Gerden deklamirala pesem Borisa Kopitarja *Bo moj vnuk še pel slovenske pesmi?*. Pojoča družba je pod vodstvom gospe Božice Toskič zapela slovenske narodne pesmi *Kje so tiste stezice, Gor čez izero, Zvonijo zvončki*. Na koncu je gospod Aleksandar Saša Gruden interpretiral *Pesmu o piču* Jovana Jovanovića Zmaja. Sledilo je druženje, ki so ga obogatile pesmi, pijača in dobrote.

Vladimir Žnidarčič

Srečanje duhovnosti in zborovskih zvokov

Ob proslavi dneva Društva Slovencev v Beogradu (21. junija 2008) je vokalni ansambel *Oktoih* pod dirigentskim vodstvom Aleksandra Saše Spasića pripravil koncert v katedrali Blažene Device Marije. Večer je bil posvečen duhovnemu izročilu Vzhoda in Zahoda.

Koncert se je pričel s kompozicijo *Oče naš* (Nikolaj Kedrov), nato so se zvrstila dela: *Kolj Slaven* (Dimitrij Bortnjanski), *Tebe pojem* (Dobri Hristov) in *Gospodi usliši molitvu moju* (Marko Tajčević). Zbor je nadaljeval s skladbami *Ave Maria* (Jakob Arcadelt), *Adoramus te Christe* (Claudio Monteverdi), *Ave verum Corpus* (W. A. Mozart), *Stabat Mater* in *Ave Maria* (Aleksandar Simić), *Enosh* (Louis Lawandowsky) in *L'dor Vador* (Meir Finkelstein). Navdušeno občinstvo je z dolgotrajnim aplavzom izzvalo bis: skoraj brez diha so navzoči uživali v očarljivih zvokih Mokranjčevega *Tebe pojem*.

Kot solista sta nastopila mlada umetnika Ileana Lužijanić, sopran, ter Ivan Debeljak ml., bariton. Spremljava je bila zaupana Sofiji Grgur.

Številna publika je v prelepem ambientu katedrale spremljala navdihnjeno interpretacijo različnih kompozicij sorodne tematike. Potrjena kvaliteta tega ansambla je v polni meri prišla do izraza pri vsakem izvedenem delu. Vse odtenke dinamike je zbor izpeljal intonativno brezhibno, glasovno pa uravnoveženo in skladno. Aleksandar Saša Spasić pripada skupini mladih dirigentov, katerih delovanje je širši umetniški javnosti doma in na tujem že dobro znano. Tudi ta koncert je potrdil sloves ansambla in dirigenta. Kot dirigentova asistentka se je pojavila mlada umetnica Jelena Bubulj.

Oktoihov koncert bo članom Društva Sava ostal še dolgo v spominu. Bil je izjemen večer, poln topline, čustveno in vsebinsko bogat.

Anica Sabo

Prevedel Jurij Devetak

Beograjski pevski zbor „Oktoih“, ki se ukvarja z duhovno glasbo, je zapel več pesmi iz svojega bogatega repertoarja. Slovensko himno je zapel moški kvartet „Sava.“

Gospod Vladimir Žnidaršič, podpredsednik skupščine je predstavil naše spoštovane goste in zaslužne člane ter jim podelil zahvale.

Prvo priznanje je prejel veleposlanik Republike Slovenije v Beogradu gospod Miroslav Luci. Ugotovili smo, da so odnosi med ambasado Republike Slovenije in društvom „Sava“ po prihodu gospoda Lucija in njegove soproge postali še boljši, bolj intenzivni in prisrčni.

S posebnim veseljem je izročeno priznanje beograjskemu nadškofu in metropolitu gospodu Stanislavu Hočevarju, ki je pomagal in podpiral

pomaga pri dejavnostih Društva in skrbi za njegov napredek.

Društvo je zlasti hvaležno gospodu Cirilu Zajcu, župniku cerkve svetega Josipa Delavca na Karaburmi, kjer se je junija 2001 porodila zamisel o ustanovitvi društva.

Zahvalo sta prejela tudi člana Slovenskega poslovnega kluba, predsednik Vladimir Kravčuk in podpredsednik Dmitar Polovina. Oba vedno pomagata pri vseh dejavnostih in projektih društva. Brez njunega sodelovanja bi bila naša srečanja veliko bolj revna.

Gospod Aleksandar Gruden, tehnični direktor gledališča Atelje 212, je naš zelo priljubljen član. Redno nam omogoča vpogled v aktualno gledališko dogajanje doma in v svetu.

KONCERT KOMORNEGA ZBORA SENIORJI V BEOGRADU

U subotu 7.6.2008 god komorni zbor SenPo večerni maši, ki jo je v cerkvi Krista Kralja v Beogradu daroval nadškof monsinjor Stanislav Hočevar, je v soboto, 7. 6. 2008, nastopal komorni zbor Seniorji iz Celja. Bogat program in odlično izvajanje sta navdušila številne goste in člane Društva „Sava“. V koncertnem programu so bila dela z duhovno in posvetno vsebino. V prvem delu programa je zbor zapel pesmi A. Čopija: *Totus tuus*, J. Gallusa: *Ecce, quimodo moritur justus*, *In nomine Jesu*, S. Mokranjca: *Njest svjat*, črnsko duhovno: *Swing low*, A. Foersterja: *Večerni Ave*. Sledil je drugi del koncerta s posvetnimi pesmimi: J. Leskovarja: *Nmou čriez jizaro*, P. Mihelčiča: *Venci veli*, J. Aljaža: *Oj, Triglav moj dom*, A. Hjdriha: *Morje adrijansko*, G. Ipavca: *O mraku*, P. L. Gallija, R. Simonitija: *La montanara*, A. Slowjanskega: *Tari bari*. Številne prisotne je iskreno ganil izbor pesmi, saj so jih pesmi v tem delu spomnile na rojstni kraj. Na koncu koncerta so bili izvajalci nagrajeni z dolgim aplavzom in zahvalo župnijskega duhovnika Stjepana Barišiča. Člani Društva „Sava“ in gostje prireditve so se po koncertu v čudovitem sobotnem večeru družili z izvajalci na dvorišču cerkve Krista Kralja.

Jasminka Samoček
Prevedla Rut Zlobec

PROSLAVA SLOVENSKEGA KULTURNEGA PRAZNIKA

Kmalu po božičnih in novoletnih praznikih, ko smo v društvenih prostorih v Višegradski 23 priredili pravo veselico, na kateri so sodelovali številni člani Društva, smo se ponovno zbrali, da bi skupaj z gosti proslavili Prešernov dan, slovenski kulturni

lep večer, z malo manj jedače in pijače, pa z malo več kulture. Nastopil je moški kvartet „Sava“ in zapel venček slovenskih pesmi. Poleg petja smo slišali lepe recitacije - znane pesmi Franceta Prešerna, Ivana Minattija, Simona Gregorčiča, Otona

praznik, ki ga Slovenci v domovini in po svetu praznujemo 8. februarja že od leta 1945, in tako počastimo obletnico pesnikove smrti (pesnik je umrl leta 1849).

Tudi Društvo Slovencev „Sava“ je ob tem dnevu uprizorilo

Župančiča in Gregorja Preca so recitali Janko Brezovar, Bojana Vuković, Paula Milovanović, Ivana Miljković in Dušanka Tomić. Peter Trmič nam je pokazal, kaj so se šolski otroci naučili pri dopolnilnem pouku slovenščine. Gospa Nuša Gerden je

glasbeniki Simon Jenko, Zlatan Vauda, Ladko Korošec; arhitekt Jože Plečnik in kipar Avgustinčič. Vsi so živeli v Srbiji, za Srbijo delali in ostali zavedni Slovenci.

na kratko predstavila velikane slovenske literature - Primoža Trubarja, ki je pred petsto leti rojake ogovoril z besedama "Lubi Slovenci", Antona Martina Slomška (oba sta za Slovence pomembna tako kot Dositej Obradović za Srbe), Valentina

Ob tem večeru smo priredili tri lepe razstave: Biljana Milenković Vuković, knjižničarka Društva, je pripravila razstavo slovenskih knjig, slik narodnih noš, igračk in vse lepo aranžirala. Vsi smo si z veseljem ogledali razstavo ročnih del naših članic (prelepi prti, prtički, oblačila) in slikarsko razstavo miniatur *Barve narave* slovenske akademske slikarke Avguste Gerden.

Vodnika, Frana Saleškega Finžgarja, Simona Gregorčiča in še veliko katoliških duhovnikov, ki so postavili temelje slovenske književnosti. Poleg vere so učili in pisali slovenske pesmi in razne igre, s katerimi so spodbujali rodoljubje. Omenili smo tudi naše velike Slovence, ki so v Beogradu pustili neizbrisne sledi kot na primer: gledališčniki Bojan Stupica, Stevo Žigon, Irena Kolesar;

Kot pravi Slovenci smo izkoristili priložnost za veselje in ples. Tudi za ta dan so pridne Slovenke pripravile obilo okusnih dobrot. Ob zvokih harmonike, na katero je igral gospod Ivan Debeljak, smo se veselo zavrteli. Na koncu smo se srečni in zadovoljni razšli. Srečanje nam bo še dolgo ostalo v lepem spominu.

Nuša J. Gerden in Meri Matković

JEZIKOVNI KOTIČEK

Jêzik, jezika, jeziku, jêzik, jeziku, z
jezikom...

Dva jezika, dveh jezikov, dvema jezikoma,
dva jezika, dveh jezikih, z dvema jezikoma

Trije jeziki, treh jezikov, trem jezikom,

tri jezika, treh jezikih, s tremi jeziki

Skratka: jezikovni kotichek

Trubarjevo leto 2008

500 obletnica rojstva Primoža Trubarja (1508-1586)

V letu 2008 praznujemo 500. obletnico rojstva Primoža Trubarja (1508–1586), protestantskega reformatorja, ustanovitelja in prvega superintendenta evangeličanske cerkve na Slovenskem, začetnika in utemeljitelja slovenskega knjižnega jezika. 500. obletnica rojstva Primoža Trubarja je ena najpomembnejših obletnic, ki jih Slovenija in slovenski narod praznujeta. Zato je Vlada Republike Slovenije sklenila, da se ob tej pomembni obletnici leto 2008 razglasi za Trubarjevo leto.

Do sredine 16. stoletja je slovenščina živela le v obliki močno razdrobljenih

narečnih govoric in redkih rokopisov. Primož Trubar kot začetnik in utemeljitelj slovenskega knjižnega jezika je Slovincem dal v roke prvo tiskano knjigo, jih naučil brati in jih povezal s svetom. Danes imamo v slovenščini bogato razvito književno ustvarjalnost na leposlovnem, strokovno-znanstvenem in publicističnem področju.

Trubarjeva življenjska pot je imela še pred prestopom v protestantizem pomembne postaje na narečno različnih koncih slovenskega ozemlja: Raščica, Trst, Radeče, Laško, Ljubljana, Celje, Šentjernej. Zato se je odločil za izbiro nadnarečne (nadpokrajinske) jezikovne norme, saj je imel pri svojem oznanjevalnem in cerkvenoorganizacijskem delu ves čas pred očmi skupni slovenski jezikovni prostor; šlo mu je za vso "Cerkev božjo tiga slovenskiga jezika", najsi bo na Kranjskem, Koroškem, Štajerskem idr.

Trubar je svojo jezikovno normo uveljavil v več kot dvajsetih knjigah (od abecednika do teološke razprave, od pripovedništva do poezije, od koledarja in registra do molitve). Z njimi je Slovence (tj. tiste, ki so znali brati) tako razločno nagovoril, da si je kljub šibki odmevnosti protestantskih idej med večinskim kmečkim prebivalstvom pridobil med plemstvom in meščanstvom zadosti močnih podpornikov, vnetih posnemovalcev in uspešnih razvijalcev (Krelja, Dalmatina, Bohoriča idr.).

V 16. stol. so se vsi slovenski pisatelji ravnali po Trubarju ter uveljavljali njegov osrednji (dolenjsko obarvani) tip jezika. Ker so bili med sabo povezani in so dobro poznali vse knjige, ki so izšle v slovenščini, sta bila tudi njihov jezik in pravopis kljub nekaterim spremembam razmeroma enotna. Ta knjižni jezik se je zakoreninil ter "stal inu obstal" tudi po zatonu slovenske reformacije.

Brez uveljavitve Trubarjeve knjižne slovenščine Slovencev kot naroda danes najbrž ne bi bilo.

Z znanjem jezika je rasla tudi narodna zavednost. Obhajanje 500. obletnice Trubarjevega rojstva bo smiselno, če bo pripomoglo k dvigu naše kulturne in državno-politične samozavesti ter h krepitvi praktične zavezanosti Trubarjevemu jezikovnemu izročilu z učenjem, uveljavljanjem in razvijanjem slovenščine na vseh tradicionalnih in novih področjih, ki jih odpirata družbeni in tehnološki razvoj.

Knjižna slovenščina se pol tisočletja po svojem nastanku uspešno uveljavlja v najuglednejših govornih položajih, kar si jih je danes mogoče predstavljati. Ob jubileju želimo ne le poživiti zavest o Trubarjevi zaslugi, temveč tudi poglobiti vednost o njej in o njegovem prispevku v širšem evropskem obzorju.

Vir: <http://www.trubar2008.si/index.html>

Lubi Slovenci v Srbiji,

iz srca se vam zahvaljujem za vaše prijazno pismo in voščilo ob 500. obletnici mojega rojstva. Veliko dobrih mislih sem prejel v tem lejtju in vem, da se me moji lubi Slovenci spominjate povsod, kjer živite. Posebno pa me je razveselilo vaše pismo, dragi prijatelji v Srbiji.

Ne zamerite, če bom malo neroden v svojem izražanju, moja slovenščina malo zaostaja, čeprav poskušam slediti spremembam. Poseben izziv pa so tele črke, zložene na ploščo pred mano. O, če bi v mojih časih imel to napravo! Lahko bi zapisal vse, kar sem načrtoval, tako pa je mnogo dobrih misli šlo z mano v grob. Nu, pa pomembno je, da so tiste, ki sem jih prinesel al pa poslal v domovino, odprle pot slovenskemu jeziku. De se je naš človek lahko začel izobraževati v maternem jeziku.

Vi veste, da je bila moja velika želja, da bi svoje znanje, misli, ideje, vse, kar sem prejel od modrecev v različnih krajih, na univerzah, delil z brati na jugu. Tudi pisavo sem s svojimi sobrati prilagodil. Žal pa sodelovanje s somišljeniki v južnih deželah v mojih časih ni obrodilo knjižnih sadov. Verjemite, knjige so ob veri v Boga največje bogastvo. Zato sem med platnice zil vse najbolj dragocene misli. Verjel sem, da s pisano besedo lahko spremenimo svet, izboljšamo življenje, postanemo boljši ljudje. Pisanje mi je pomagalo premagati bolečino pregnanstva. Vi, kateri živite daleč od Slovenije, veste, kaj pomeni hrepenenje po domači zemlji. In meni je bilo mnogokrat zelo težko v tujini. Mislim sem na domače kraje, na ljudi, ki sem jih poznal, na tiste, ki so mi stali ob strani tudi takrat, ko so mi drugi obrnili hrbet.

Pišete, da je letošnje leto tudi leto jezikov. Učite se drugih jezikov, razširili bodo meje vašega znanja, vašega obzorja. A ne pozabite na materni jezik. Z njim lahko dosegate neizmerne globine.

Vesel sem, ko v vašem pismu berem, da se sedaj lahko izobražujejo tudi ženske. Takrat to ni bilo mogoče. Veliko reform je bilo potrebnih. Res, marsikaj se je spremenilo na bolje. Minile so vojne, spremenile so se meje, mnogih – hvala Bogu – ni več. Knjige lahko svobodno potujejo med ljudmi, ljudje lahko svobodno potujejo iz dežele v deželo. Zelo ljubo mi je bilo, ko so mi moji rojaki na grobu zapeli: Žive naj vsi narodi ...

Bal sem se, da bom umrl v tujini. In prav to se je zgodilo. Napisali ste misel slovenskega pisatelja Lojzeta Kovačiča, da je jezik domovina, ki jo vedno nosiš s seboj. Danes vem, da kjerkoli si, je tvoja domovina s tabo v tvojem maternem jeziku, ki je pejssem tvojega srca. Naj vam lepo zveni, lubi Slovenci v Srbiji!

Vaš Primož Trubar

O Trubarju so razmišljali: David Tomić, 8.r., Stefan Basarić, 8.r., Ivan Kovač, 7. r., iz Društva Slovencev "Triglav" Subotica, ter Luka Pandurov, 7.r. (vsi iz 8-letke), Društvo Slovencev "Sava" Beograd.

OTROŠKI KOTIČEK

Poletna šola slovenščine v Dragomlju

Smo letos v Dragomlju
v poletno šolo hodili,
se malo učili,
prijateljje nove dobili.

Poletna šola slovenščine je meni zelo zanimiva. Letos smo bili v Dragomlju pri Domžalah. Spali smo v Kamniku, v šolo pa smo se peljali v Dragomelj. Zjutraj smo vstajali zgodaj in zajtrkovali. Potem smo šli na avtobus.

V šoli smo se učili slovnico. Ko smo končali s poukom, smo lahko šli na računalnike. Popoldne smo se pa sprehajali: šli smo do Mercatorja in v hribe. Dvakrat smo se odpravili na celodnevni izlet. Enkrat na grad Kamnik, drugič na Veliko planino.

Po večerji smo šli v svoje sobe. V sobi sem bila s Saro iz Beograda in z deklico Betti iz Francije. Ponoči dolgo nismo zaspale, pripravile smo "pižama party". Bilo je zelo zanimivo. Enkrat smo klicale duhove "Bloody Marry", potem nas je bilo tako strah, da si nismo upale ugasniti luči in nismoogle zlahka zaspali.

Za zaključno prireditev smo si izmislili našo himno. Bilo mi je zelo lepo in v poletno šolo slovenščine bi rada šla tudi naslednje leto.

Prvo kitico naše himne ste prebrali že zgoraj, tu pa je nadaljevanje:

Smo zjutraj vsi zaspani,
od bujenja vsi bolani,
nam zajtrk nič ne diši,
že vsakdo kave si želi.
Nas avtobus nestrpno čaka,
pri nas točnost nikdar ne zmaga.

Mina Jocić, 13 let

TONE TAVÉEK:
JURI MURI V AFRIKI PETER SLOVENC, 8 LET
POTLEJ JE ZAJEZIL KURO...

V Sloveniji

Z mamom in atijem sem odpotovala v Ajdovščino. Peljali sm o se z vlakom in avtobusom. Trije tedni v Sloveniji so hitro minili. Bilo je zelo lepo.

Eva Černigoj

sva angleško, ker nisem ravno dobro razumel njegove slovenščine. Henry je znal slovensko, ampak je imel problem z angleškim naglasom.

Prišli smo do muzeja šolske zgodovine v Ljubljani. Mene zgodovina res zanima, zato sem bil vesel. Videl sem zelo zanimive stvari od 15. stoletja do konca 20. stoletja. Potem smo šli v učilnico. Bila je zelo stara. Vodnik je rekel, da se bomo obnašali, kot da smo v letu 1931, v Dravski banovini namreč, v Kraljevini Jugoslaviji. In res. Prišla je učiteljica, ki smo je morali klicati gospodična učiteljica, in bila je zelo stroga. Učili smo se lepopisa – pisali smo latinične črke s peresom in črnilom. Morda mojim prijateljem ni bilo preveč všeč, toda meni je bilo res zanimivo. Dve uri pozneje smo se vrnili na Debeli rtič.

To je bil zame najlepši dogodek.

Luka Pandurov, 14 let

Debeli rtič si lahko ogledate na: http://www.burger.si/Obala/360DebeliRtic_Rt.html

Spomini s poletne šole na Debelem rtiču

Debeli rtič je zdravilišče na slovenski obali. Znan je tudi po kopaljšču. Vsako leto otroci slovenskega porekla, ki živijo v tujini, grejo v poletno šolo na Debeli rtič, da se učijo slovenščino.

Ko sem prišel v naselje, sem mislil, da bodo prišli vsi, ki so bili lani. Lansko leto nas je bilo samo 14, to leto pa nas je prišlo 39. Prvi dan ni bil nič posebnega, samo spoznavali smo se.

Najbolj mi bo v spominu ostal šesti dan, ko smo šli v Ljubljano. V avtobusu smo se pogovarjali o raznih temah. Sedel sem z mojim prijateljem Henryjem. Henry je iz Anglije in tudi lansko leto je bil na Debelem rtiču kot jaz. Govorila

SMEŠNO JE,
KADAR SI SMEŠEN,
KADAR imaš premo glavo
ZA VELIKE SKRBI
IN KADAR Z
MAH NIMI KORAKI
VELIKE LUDI
PREHITAJ
NIKDA ŠLI JEPTENIC

Ptičica mi poje o dobrih ljudeh, živalih, o mestih in o lepi zemlji. Če bi lahko potoval z njo, bi si ogledal Afriko, etel tik nad morjem in se vrnil domov. Pavle 5., 10. let

Ob 80. rojstnem dnevu našemu ljubemu pesniku Tonetu Pavčku z najboljšimi željami

Tolažba

(kot odgovor na pesem Toneta Pavčka: Tožba)

Občasno pogledam vase
in vidim neskončno
praznino, žalostno brez tebe,
in brezkončno dolgočasje, polno
ugaslega poleta.

Potem se primaknem k polici s knjigami
in takoj me izpolnijo pesmi
z radostjo, ko mi pred očmi
drsi bleščeči "Nautilus"
in v ušesih
odmeva pesem čarovnic.

Ko grem mimo velikega
in strašnega Kamelota,
me prevzema močna želja
po pesmih,
ki me vedno izpolnjujejo s svežino,
veseljem in poletom.

Takrat vzamem tvojo knjigo s police
in odletim v srce tvoje domišljije,
globokih čustev in misli.
Samo takrat se počutim
kot doma.

Jovana Vujanov, 13 let
(prevod Marko Pandurov, 18 let)
Društvo Slovencev "Sava" Beograd,
dop. pouk slovenskega jezika

TONETU PAVČKU Z NAJBOLJŠIMI ŽELJAMI ZA 80. ROJSTNI DAN

(zapisano ob pesmi T. Pavčka GLAGOLI pri dop, pouku slovenščine, napredna skupina)

Braniti
resnico
vedno, kot da nimaš kaj izgubiti.
Saj si tako boljši.
Bojan Hajdinjak

Znati,
ne dati se voditi
in se nikoli
ne vdati.
Ivan Skupek

Plesati,
plesati ples
hitro in krasno,
v krog,
melodično in jasno,
saj mi je všeč vse,
kar je slastno
in strastno.
Jelena Hajdinjak

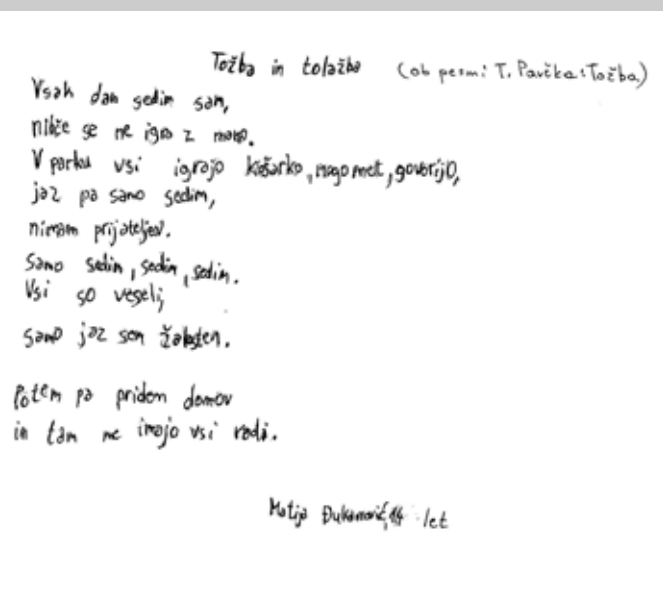
Verjeti
v sebe in druge,
ljubiti
vse, kar živi,
pomniti ljudi in dogodke,
ki so pustili v nas sledi.
Maja Perović

Iz pisma g. Tonetu Pavčku ...

...Tudi mi, v Beogradu, smo zelo srečni, da Vas imamo in da lahko prebiramo kaj lepega v lepi slovenščini. Poslušali smo pogovor z Vami, ki ga je vodil gospod Ambrožič. Tako lepo in toplo so mi odzvanjale Vaše lepe, stare slovenske besede, ki jih skoraj ne slišimo več. Lepo je bilo slišati optimistične misli iz Vaših ust. Povedali ste nam, da je človek tudi v starosti lahko srečen. Mi pa se radi prepustimo bolezni in pesimizmu. Hvala Vam tudi za vse besede o naši lepi Dolenjski ...

Bili bi zelo veseli, če bi Vas lahko pozdravili in slišali tudi v Beogradu!

Ana Nuša Juvanc - Gerden

SLOVENSKE LJUDSKE PESMI

Vse najlepše rožice

Štajerska narodna

Harm. Emil Adamič

Allegretto

Tenor

p *cresc.*

1. Vse naj - le - pše ro - ži - ce, — naj bo, — so z moj - ga sr - ca
 2. Me - ne pa sr - ce bo - li, — naj bo, — od pre - ve - li - ke
 3. De - kle me pu - sti - la je, — naj bo, — si dru - z'ga fan - ta

Bass

p *cresc.*

naj bo;

9

T.

mf *p*

str - ga - ne, — naj bo; — Vse naj - le - pše ro - ži - ce, — so
 ža - lo - sti, — naj bo; — Me - ne pa sr - ce — bo - li — od
 zbra - la je, — naj bo; — De - kle me pu - sti - la je, — si

B.

mf *p*

naj bo;

17

T.

cresc. *f* *p* *ritard.*

mf z moj - ga sr - ca str - ga - ne, — naj bo; naj bo; naj bo. —
 pre - ve - li - ke ža - lo - sti, — naj bo; naj bo; naj bo. —
 dru - z'ga fan - ta zbra - la je, — naj bo; naj bo; naj bo. —

B.

mf *cresc.* *f* *p*

SLOVENSKE NARODNE JEDI

Predstavljamo slovenske narodne jedi, ki so po etnoloških virih in podatkih sestavni del materialne kulture slovenskega naroda oz. del naše kulturne dediščine. Po nastanku, pomenu in značilnostih, te jedi razlikujemo od danes, pogojno povedano, splošno bolj znanih sodobnih receptov meščanske in internacionalne kuhinje. Neredko so posamezne narodne jedi nastale v zvezi z različnimi ljudskimi običaji in praznovanji. Jedi bodo predstavljene po slovenskih pokrajinah kjer so nastale, kadar je o tem dovolj gotovih krajevnih virov. Prizadevali si bomo v vsakem primeru slediti avtentičnosti receptov, čeprav posamezni tudi ne bi bili popolnoma v skladu s sodobnimi zahtevami zdrave prehrane.

Flancati ali drobljanci

Sestavine: 3/4 kg moke, 6 rumenjakov, 4 dl goste kisle smetane, 4 žlice ruma, sol, 5 dkg sladkorja, olje za cvrenje, sladkor za posipanje.

Vse sestavine hitro pognetemo v gladko testo, ki ga pustimo počivati na hladnem okoli 2 uri. Razvaljamo ga za nožev rob na debelo in z kolescem ali petelinčkom zrežemo na okoli 10 cm široke in 14 cm dolge krpe. Vanje naredimo še 3 do 4 zarez, nastale trkove pa prepletamo. Flancate ocvremo v vročem olju in še tople potresemo s sladkorjem.

Kvašeni flancati

Sestavine: 65 do 70 dkg moke, 2 jajci, 5 dkg sladkorja, približno 1/2 l mlačnega mleka, žlica surovega ali kuhanega masla, 3 dkg kvasa, olje za cvrenje, sladkor za posipanje.

Najprej postavimo kvas s 4 žlicami mlačnega mleka, žličko sladkorja in malo

sol. V mleku razžvrkljamo jajci, dodamo sladkor, sol, maslo in nazadnje še vzhajan kvas ter z moko zamesimo testo, ki ga dobro stepemo s kuhlalnico, da se loči od posode. Pokritega postavimo na toplo da vzhaja. Vzhajano testo razvaljamo za 1/2 cm na debelo in izrežemo krpe kot v prejšnjem receptu. Krpe naj ponovno vzhajajo, nato jih ocvremo in še tople potresemo s sladkorjem.

Namašen krompir

Sestavine za testo: 8 srednje debelih kuhanih krompirjev, 5 dkg masla, 4 jajca, 4 do 5 žlic moke, drobtine za paniranje, maščoba za cvrenje.

Nadev: 4 dkg sesekljane šunke, 2 sesekljana stroka česna, sesekljan peteršilj, sol, poper.

Krompir pretlačimo, dodamo maslo, jajca, moko in malo soli ter hitro pregnetemo v krompirjevo testo.

Oblikujemo ne prevelike cmoke, ki jih

nadenemo s pripravljenim nadevom, povaljamo v moki, nato v raztepenih jajcih, nazadnje pa v drobtinah in ocvremo.

Žvarcet po primorsko

Sestavine: 1 1/2 kg teletine, 10 dkg masla, 5 dkg drobtin, sol, peteršilj, majaron, limonina lupinica, muškator orešček, parmezana.

Meso zrežemo na koščke in ga dušimo v latnem soku. Ko se poduši, zarumenimo na maslu drobtinice in jih dodamo mesu. Zalijemo z vodo ali juho, da je meso pokrito. Solimo, odišavimo z peteršiljen, majaronom, limonino upinico in muškatorovim oreščkom ter počasi kuhamo 1/2 ure. Nazadnje jed potresemo z ribanim parmezanom. Zraven ponudimo polento, testenine, žgance in podobno.

Jadranka Karan Uršič

KONGRES NA BLEDU O ZGODNJIH POŠKODBAH MOŽGANOV

V Sloveniji je že sedmič potekal mednarodni kongres o zgodnjih poškodbah možganov. V Slovenijo sem odšla s kolegicami z željo, da nadgradim svoje znanje in vzpostavim nove stike. Kongres je potekal na Bledu od 23. do 26. 04.2008 pod pokroviteljstvom Mednarodnega združenja za otroško nevrologijo in Mednarodnega združenja za cerebralno paralizo.

Glavni organizator je bil gospod Milivoj Veličkovič s Pediatrične bolnice Univerzitetnega medicinskega centra, specialist nevropsihatrije in razvojne nevrologije. Človek, ki je doslej organiziral že več mednarodnih strokovnih konferenc, simpozijev in kongresov s področja razvojne nevrologije.

Cilj tega srečanja strokovnjakov je bil zbiranje informacij o fiziološkem in patološkem razvoju fetusa in otroka, zaščitnih in rizičnih dejavnikih za zgodnje poškodbe možganov, različnim diagnostičnimi procedurami, epidemiologiji in, v primeru nevroloških abnormalnosti, o poteku zdravljenja.

Organizator je sam center srečanja (Bled) izvirno uporabil kot akronim za osrednji motiv srečanja: Better Learning Early Detection; v prevodu: bolje se je naučiti zgodaj odkrivati - sporočilo je usmerjeno na čim zgodnejše prepoznavanje cp

forme pri otroku, s čimer lahko vplivamo na zgodnejši začetek zdravljenja in boljšo napoved.

Cerebralna paraliza (cp) je sicer najpogostejši motorični problem v otroštvu, a njena pogostnost v številnih državah narašča. Na žalost za takšno stanje ne obstaja zdravilo kot tudi ne enotna terapija za vse probleme, ki ga spremljajo. Jasno pa je, da če začnemo s terapijo v najzgodnejši dobi, lahko pričakujemo boljše rezultate.

V štirih dnevih smo spoznali različne metode raziskovanja, diagnosticiranja in stimulacije CNS-a. Največ predstavitev se je nanašalo na eksperimentalne tehnike, ki so trenutno v fazi proučevanja, najpogosteje na univerzah v ZDA. Kot sklep bi lahko navedli, da čeprav trenutno naša znanja o poškodbah in mehanizmu zdravljenja NS-a niso popolna, bomo lahko kmalu ob pomoči najsodobnejših računalnikov in mikroskopov odkrili nekatere od večnih skrivnosti in celo spremljali formiranje „človeškega računalnika“ – možganske skorje.

Moram poudariti predstavitev, ki je name naredila najboljši vtis. Kolegica z Irske je predstavila njihov način dela in spremljanje, opazovanje otrok prvih 24 ur po rojstvu. Na osnovni

spremljanja z EEG-jem in video zapisom je možno predvideti napredek otroka in njegov kasnejši razvoj. Predstavitve je spremljal video posnetek primerjave dveh novorojenčkov, kasneje dveh deklic, starih 24 mesecev. Resnično impresivno.

Vsekakor so precej pozornosti pritegnile predstavitve gostov iz Avstrije, Francije, Italije, Poljske, Izraela, Amerike, Avstralije ...

Na koncu naj omenim še dve osebi, ki sta pritegnili največ pozornosti vseh udeležencev, to sta znana Prehtl in Elizabet Kong. Prehtl je avtor GMs (general movements) metod, ki je predikator nevroloških poškodb in ki razlikuje sheme gibov predčasno in pravočasno rojenih otrok, metode pa so uporabne tudi pri majhnih otrocih. Elizabet Kong pa je v 70-ih letih s sodelavci uporabila svoje znanje

Bobat tehnike na novorojenčkih in uvidela pomen nevrološkega zdravljenja v zgodnji intervenciji. Čeprav sta oba že v letih, sta se bila pripravljena pogovarjati z vsakim od nas in tudi dati nasvet tistim, ki so ga potrebovali.

Srečanja na Bledu so organizirana vsaki dve leti, tako da je naslednje druženje napovedano za leto 2010. Takrat se bodo spet zbrali strokovnjaki s celega sveta in predstavili svoje dosežke in spoznanja. Do tedaj pa imamo možnost, da pridobljeno znanje uporabimo v praksi in da omogočimo osebam z zgodnjimi poškodbami možganov kar najboljše zdravljenje.

Smilja Majevič, logopedinja
Prevedla Rut Zlobec

Za vso pomoč se prisrčno
zahvaljujemo donatorjem:

Merkator,
Vladimir Kravčuk
Perutnina Ptuj,
Milorad Đokić
Slovenski poslovni klub,
Vladimir Kravčuk i
Dmitar Polovina
Zoran Ulič

POGOVOR OB

Potomec prvih slovenskih priseljencev v Srbijo po ustanovitvi Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev Dimitrije Križnić, direktor podjetja Ribbon-cms, je s svojim nesebičnim prizadevanjem pripomogel k doseganju drugega mesta v konkurenci 300.000 malih in srednjih podjetij. Nagrada je bila podeljena v okviru prve faze projekta „Vzpostavljanje družbene odgovornosti podjetja v Jugovzhodni Evropi,“ ki ga financira Ministrstvo za ekonomsko sodelovanje in razvoj Zvezne Republike Nemčije, izpeljala pa ga je nemška organizacija InWent. Gospodarska zbornica

Srbije je bila izbrana za nacionalnega partnerja, zadolženega za uresničevanje načrtovanih nalog in uresničevanje ciljev projekta v Srbiji. Žirijo, ki je drugo mesto dodelila Ribbon – cms-u, so sestavljali predstavniki Vlade, Gospodarske zbornice Srbije, nevladnih organizacij, medijev, predstavnikov Evropske komisije in Fonda za odprto družbo.

Uresničevanje projekta se je začelo sredi lanskega leta, ko je vprašalnik CSR prispel na naslove več kot 400 podjetij. Prijavilo se je 49 družb, od katerih jih je prišlo v ožji izbor 11 v kategoriji velikih in 6 v kategoriji malih in srednjih podjetij. Nato pa so člani žirije najprej odločali o izboru 5+5 oziroma 3+3 podjetja in o končnem razvrščanju podjetij v obeh kategorijah.

Ribbon-cms je zavzel drugo mesto, ker sprejema odgovornost za vpliv svojih aktivnosti na družbo in življenjsko okolje v skladu z interesi družbe in trajnostnim razvojem ob dejavnostih, ki so utemeljene v etičnem vedenju.

Trajnostni razvoj zadovoljuje današnje potrebe, ne da bi ogrožal možnosti za zadovoljevanje potreb prihodnjih generacij.

Če opazujemo etično vedenje, obvezno upoštevamo komunikacijo etičnih vrednosti znotraj in izven organizacije, uporabo etičnega kodeksa vedenja, interno kontrolo in etični program.

Vedenje Ribbon-cms-a je v vsakem pogledu transparentno, tudi glede družbene odgovornosti, ki se nanaša na življenjsko okolje, pravice ljudi, delovno prakso, upravljanje organizacije in prakse za „fer“ poslovanje.

Dimitrije je ustanovitelj združenja za zaščito življenjskega okolja „Think Green“, član foruma za mala in srednja podjetja Republike Srbije in član odbora za trajnostni razvoj in zaščito življenjskega okolja Republike Srbije.

Ribbon-cms je podpisal pogodbo o poslovno-tehničnem sodelovanju s podjetjem „Eko – metal,“ izpostavo podjetja Pikas iz Tolmina.

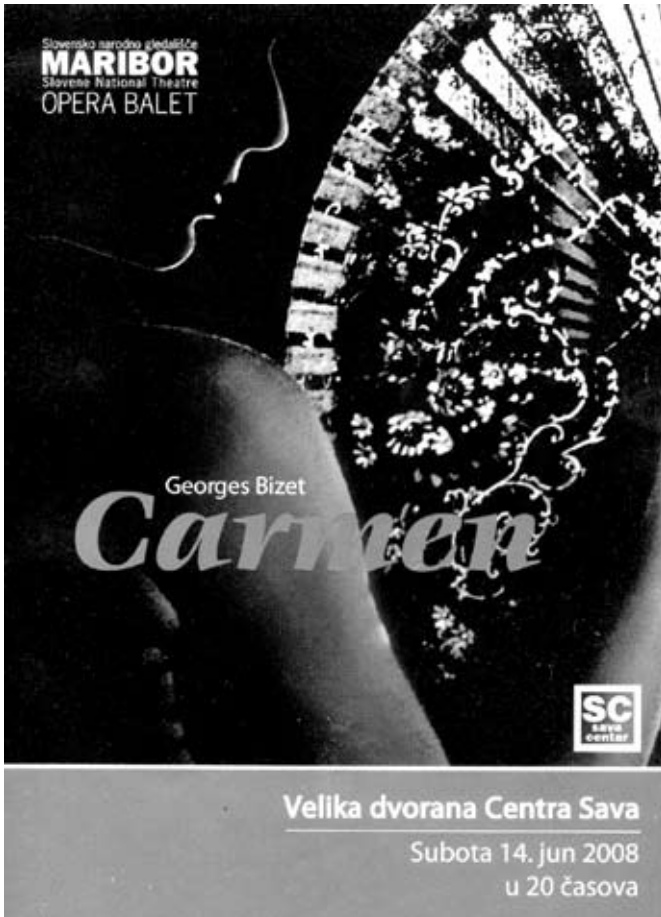
Dimitrije Križnić
Prevedla Rut Zlobec

BIZETOVA OPERA "CARMEN" V SAVA CENTRU

Gostovanje Slovenskega narodnega gledališča iz Maribora

V veliki dvorani Sava centra je 14. junija (2008) Slovensko narodno gledališče iz Maribora izvedlo popularno in vedno aktualno opero *Carmen* Georgesa Bizeta. Tako je Republika Slovenija sijajno in slovesno zaznamovala svoje predsedovanje Evropski uniji, ljubitelji operne ustvarjalnosti pa so se lahko

seznanili z originalnim pogledom na znano delo.

Sodobna interpretacija tradicionalne zgodbe o strastni ljubezni, ki se konča s tragično smrtjo glavne junakinje, je pri občinstvu izzvala veliko zanimanje. Nenavadna scenografija, zanimivi kostimi in posrečene scenske rešitve ob impozantnem številu prek dvesto nastopajočih so na navzoče naredili močan vtis. Visoka kakovost vseh udeležencev pri izvedbi opere je sprožila topel aplavz, ki je dolgo donel v dvorani Sava centra.

Režiser Alessio Pizzzech, scenograf Michaela Ricciarini, kostumografinja Sandra von Trauttmansdorff in koreografinja Valentina Turcu so skladno tvorili mednarodni tim, ki je z vrhunsko strokovno umetnostjo omogočil, da se popularna opera predstavi na nov način.

Dirigentka Karen Kamenšek je suvereno vodila predstavo. Glavna protagonistka dramskega dogajanja sta bila Rita-Lucija Schneider kot Carmen in Lojze Lotrič v vlogi Don Joséja. Ob njej so nastopili Jože Vidic (toreador Escamilio), Sabina Cvilic (dekle iz vasi Mikaela), Marko Mandir (kapitan Zuniga), Jaki Jurgec (narednik Morales), Nina Andrejeva in Hermine Heselbock (ciganka Franskita in Mercedes). Baletni ansambel in zbor sta pomembno prispevala k visoki ravni celotne interpretacije, posebej pa je s svojo kvaliteto izstopal orkester. Opera je bila podana v francoskem jeziku.

Izvedba opere *Carmen* v veliki dvorani Sava centra je častno predstavila deželo, od koder izhaja, ter primerno poudarila njeno vlogo v krogu velike evropske družine. Obenem so člani Društva Slovencev v Beogradu, ki so spremljali predstavo, imeli priložnost, da globlje doživijo pripadnost matični Sloveniji. Bilo je prav prijetno občutiti, da smo tukajšnji rojaki prek Republike Slovenije povezani tudi z ostalimi deželami Evrope. Tudi tokrat se je pokazalo, da je vodilna vloga v komunikaciji med narodi namenjena umetnosti.

Anica Sabo

Prevedel Jurij Devetak

RAZSTAVA FOTOGRAFIJ IVANA ZUPANCA

V galeriji kulturnega doma "Studentski grad" v Novem Beogradu je bila 3. junija odprta razstava fotografij mladega, toda že uveljavljenega umetnika Ivana Zupanca.

Ivan se je rodil leta 1980. Sin je znanega filmskega in televizijskega režiserja Dragomira Zupanca. Obiskoval je srednjo grafično šolo fotografske usmeritve. Od leta 2000 aktivno razstavlja v domovini in tujini. Leta 2002 je prejel II nagrado za mladega vizualnega umetnika „Dimitrije Bašičević Mangelos“. Tokrat samostojno razstavlja petič.

Razstava je uresničena znotraj skupnega projekta z lastnikom agencije za marketng „Composite“, gospodom Vladom Janjičem, da se na nenavaden način promovira sodobno življenje

mladine. Povod je bilo gostovanje guruja elektronske muzike, Loraina Gamiera, v juniju 2007 na Kalemegdanu. Uporabljajoč svobodo izražanja pristnih čustev in svobodo komunikacije s tehnologijo in okolico je avtor fotografiral omenjeni dogodek neprenehoma 24 ur. Naredil je čez 3000 posnetkov in za razstavo izbral 256 "slikic". Kot je bilo v katalogu zapisano, je izbral fotografije, ki vsebujejo največ skritih emocij in stanj na meji med zavednim in nezavednim".

Ivan se je nekajkrat udeležil planinskih vzponov na vrhove Julijskih Alp v organizaciji Društva Slovencev "Sava" in planinsko-smučarskega društva "Železničar". Zapomnili smo si njegovo prvo planinsko izkušnjo v visokogorskem

svetu, ko je plezal v steni v navadnih platnenih sopergah namesto v planinskih čevljah. Čeprav je kljuboval predpisom, ga je gorski kralj zaradi njegove srčnosti, poguma in spretnosti varoval in nagradil z obilico izrednih fotografij, ki nam jih je Ivan nesebičoo podaril.

Dušanka Tomić

Vljudno prosimo vse člane, ki niso priložili potrebne dokumentacije ali niso plačali članarine za leto 2003, 2004, 2005, 2006, 2007 in 2008, da to nujno storijo v najkrajšem roku.

RECITATORSKO TEKMOVANJE V ZRENJANINU

Društvo Slovencev „Planika“ je 31. maja 2008 že drugič organiziralo tekmovanje recitatorjev „Naša slovenska beseda“ v Zrenjaninu. Bilo nas je dvajset udeležencev iz Društva „Sava“, in to otroci, obiskovalci dopolnilnega pouka slovenščine z učiteljico Rut Zlobec, starši in ostali člani Društva. V Zrenjaninu smo se zbrali iz številnih društev v motelu „Kamel“, kjer so nas dočakale in pozdravile predsednica Društva „Planika“ Martina Drča in profesorica Vera Popović. Osebjem motela se je trudilo, da smo se dobro počutili ob kavi in sadnimi pijačami.

Tekmovanje se je začelo s pozdravnim nagovorom gospe Martine Drče, ki je vsem nastopajočim zaželela uspešno tekmovanje, ostalim pa prijeten dan. Fanfare so naznanile začetek nastopov. Bilo je 35 tekmovalcev iz različnih slovenskih društev v Srbiji. Ekipno so društva dosegla naslednje rezultate: „Triglav“ iz Subotice prvo mesto, „Kula“, Vršac in „Sava“, Beograd delita drugo mesto, „Planika“, Zrenjanin tretje mesto, „France

Prešeren“, Niš četrto mesto in „Drago Čeh“, Bor peto mesto.

Prvo mesto med posamezniki je osvojil Nenad Čolakov iz Vršca, drugo Nataša Tomić iz Subotice in tretje mesto Sonja Domazek iz Zrenjanina. Žirija je razglasila za uspešnega najmlajšega recitatorja 6 let starega Jovana Stojića, in najstarejšo 72-letno Ristić Katico.

Vsem tekmovalcem so podeljene diplome za uspešno sodelovanje na recitatorskem tekmovanju „Naša slovenska beseda“, za kar gre organizatorju vse priznanje, saj se tako ohranja slovenska beseda.

Popoldne po bogatem kosilu je vse prisotne peljala profesorica Vera Popović na ogled Zrenjanina. Zvečer je v Zrenjaninu nastopilo koprsko gledališče. Za vse člane slovenskih društev je bil vstop prost.

Marija Prodanović
Ivana Miljković

NA PLANINCAH...

IZLET NA FRUŠKO GORO

V soboto, 10. maja 2008, se je deset starejših članov iz Društva "Sava" z vodnikom Mirkom zgodaj zjutraj pridružilo planincem, udeležencem tradicionalnega Fruškogorskega planinarskega maratona. Če bi bil odhod avtobusa pozneje, bi bilo število udeležencev iz Društva "Sava" večje, ampak zaradi pravočasnega prihoda na izhodišče maratona smo morali na pot zgodaj.

Najprej smo krenili proti Novemu Sadu. Načrtovali smo daljšo pot, kot je predvidena za maratonsko potepanje po stezah Fruške gore (možne poti so 17 km, 30 km, 50 km in več). Iz avtobusa smo izstopili v Sremskih Karlovcih, kjer je bil naš start.

Šli smo do središča mesta, kje je večina zgodovinskih in kulturnih znamenitosti.

Na Brankovem trgu smo si ogledali razstavo cvetic in fruškogorskih vin, nato pa še pravoslavno in katoliško cerkev.

Po kavici in lahkem zajtrku na trgu smo se pomešali med učence, ki so bili na ekskurziji in so imeli turističnega vodiča. Z njimi smo obiskali znamenito Karloško gimnazijo, v kateri se je učil srbski pesnik Branko Radičević. Gimnazija ima dolgoletno tradicijo. V prvem nadstropju je ena najstarejših knjižnic v Srbiji in svečana dvorana, v kateri je vodička pripovedovala o zgodovini gimnazije.

Dan je bil lep, sončen. Veseli in polni dobre volje smo krenili skozi mesto po blagi vzpetini naprej. Načrtoval sem obisk enega od grebenov Fruške gore, pod katerim je planinska hiša in kjer je ena od kontrolnih točk Fruškogorskega maratona. Čeprav smo hodili počasi in po lažji ter ne preveč strmi poti, se je nekaterim, ki so bili brez kondicije, ta pot zdelo prenaporna.

Nuša in Monika sta opogumljali utrujene in skupina je prehodila pot do planinske kočice brez težav. Ves trud ob premagovanju te poti je bil poplačan s prelepim razgledom na zeleno območje Fruške gore in nepozaben prizor skupine mladih planincev pred domom Stražilovo. Po oddihu smo se po blagi strmini spustili proti dolini, mimo potoka do gostilne *Brankov čardak*, pri kateri je spomenik Branku Radičeviću. Povsod okoli so bili otroci in mladi.

Utrujeni člani so se usedli v gostilno. Štirje pa smo nadaljevali vzpon k Brankovemu grobu na Stražilovu. Nato nazaj v dolino, na kosilo v dobri družbi na terasi gostilne *Čardak*.

Po oddihu smo šli z zmernimi koraki po ravni cesti nazaj v Sremske Karlovce, hodili smo 5 km po asfaltu. V bližini gimnazije so nas povabili v vinsko klet *Dosen*. Tam smo pokušali eno od belih nagrajenih vin. Vino je bilo res zelo dobro. Ob kozarcu vina in pogovoru s prijaznim gospodarjem smo se imeli lepo. Čas je hitro mineval in morali smo hiteti na avtobus.

Prijetno utrujeni po lepem izletu in doživetjih smo se z najljepšimi vtisi vrnili okoli 21. ure v Beograd.

Mirko Detiček

MALJOVICA

Maljovica je eden izmed vrhov v gorovju Rila v Bolgariji. Na Rili je najvišji vrh Balkana – Musala, ki smo ga uspešno obiskali pred dvema letoma. Maljovica je visoka »le« 2729 m, kljub temu je bolj zahtevna kot Musala. Nič čudnega potem, da se v bližini, v višini 1700 m nahaja Bolgarski nacionalni visokogorski šolski center in šola za gorske reševalce.

Odpravo Planinskega društva "Železničar" in Društva "Sava" na Maljovico 14. in 15. junija 2008 je organiziral Mirko Detiček, udeležili so se je Vinko Grgič, Brankica Zihel in Branko Zorko, člani našega Društva ter planinci PD "Železničar".

Do šolskega centra smo se pripeljali, od tam naprej pa smo hodili peš skozi lep gozd iglavcev, med katerimi so nekateri endemični za območje Rile. Posebej so zanimive jelke, ki so prav takrat imele žareče rdeče storže.

Vrh smo imeli ves čas pred očmi, pa tudi vidna opozorila, da je dolina nevarna zaradi plazov. Sicer bolj pozimi, toda snega je na pobočjih bilo še veliko in iz njega je pritekala voda, veliko vode vsepovsod, celo na poti, po kateri smo hodili.

Planinski dom "Maljovica" leži 1960 m visoko, nahaja se na dnu ozke doline, obdane s skoraj navpičnimi stenami in vrhovi. Zelo spominja na značilne alpske doline. Pokrajina je zelo pisana: pred nami velike snežne zaplate, gole skale, travnata pobočja in od plazov uničeni gozd, nazaj pa, proti nižavam, neskončni gozdovi. Na dnu doline so travniki polni planinskih cvetic ter vsepovsod potoki in slapovi.

Prvi dan smo za vajo obiskali jezero, ki je 2300 m visoko. To je pomembno za prilagajanje na višino in preprečevanje višinske bolezni.

Naslednje jutro smo se ob 7. uri odpravili na vzpon, še preden so sončni žarki posijali izza visokih planin v dolino. Takoj smo morali prečkati precej močan vodni tok (brez mostu in že je ena udeleženka imela čevlje polne vode). Potem smo še nešteto krat poskakovali čez drseče kamne na drugo obalo preko mnogih potokov, k sreči brez hujših posledic. Na višji planoti smo naleteli na krdelo konj, ki so se tukaj povsem prosto pasli, med njimi je bilo veliko žrebičkov, starih le nekaj dni. Premikali smo se delno po skalah in delno po snegu, ki jih je prekrival, zato je neprestano pretela nevarnost propadanja v sneg. Nebo so prekrivali oblaki, ki so se hitro gibali in trgali, zaradi česar smo bili v hipu na soncu in le nekaj sekund kasneje že v megli. Na višini 2500 m se nahaja skoraj popolnoma poledenelo jezero, s premerom okoli 100 m. Naokoli, tam, kjer se je sneg stopil, pa je bilo vse vijolično od cvetočih žafranov.

Vzpon do vrha je strm in smo ga premagali v treh urah. Nismo se veliko potili, ker je bilo dokaj mrzlo (na samem vrhu 4 °C) in je pihal veter. Toda pogled z vrha je poplačaj ves trud in nevšečnosti, ki smo jih doživeli. Vse skupaj je bilo kot na filmu, ker so hitro gibajoči se oblaki razkrivali čudovit razgled v eno smer, čez sekundo ali dve pa so ga že povsem skrili. V dolinah je veliko jezer, ki so značilna za nacionalni park Rila, okoli pa številni vrhovi, delno prekriti s snegom.

Ker je bila markacija delno pokrita s snegom, smo ob sestopu ubrali drugo pot, zato smo za spust čez neko skalnato polico

Vljudno prosimo vse člane, ki še niso vrnili izposojenega gradiva iz avdio in videoteke Društva „Sava“, da to nujno storijo v najkrajšem roku.

zaradi varnosti morali uporabiti celo vrv. Spet smo hodili čez potoke, ki so tekli kar po markiranih stezah in obiskali krdelo konjev.

Čeprav so oblaki ves čas grozili, smo srečno prispeli do šolskega centra. Ko smo prispeli, se je ulila ploha.

Vsi udeleženci so se polni vtisov po uspešnem pohodu zadovoljni vrnili v Beograd.

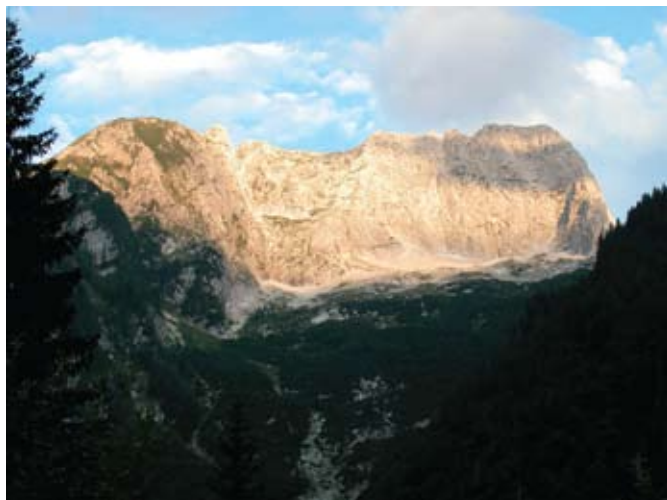
Branko Zorko

(NE) JALOVEC

Čeprav skupini planincev Društva "Sava" ter PD "Železničar" ni uspelo, da bi se povzpeli na vrh Jalovec v Julijskih Alpah, je bila odprava v visoke gore, kot vedno, zelo lepa.

Načrtovana sta bila dva vzpona: na Bavški Grintavec ter Jalovec v zahodnih Julijcih, toda zaradi nepripravljenosti nekaterih članov in prepočasnega gibanja je bila priložnost za vzpon na Bavški Grintavec zamujena (ni bilo dovolj časa za varen vzpon in spust v dolino še pred temo).

Prenočili smo v zavetišču *Pod Špičkom* 2064 m visoko. Naslednji dan, ko bi lahko šli na Jalovec, pa je deževalo, skale so bile spolzke in prenevarne za plezanje, povrh pa je bilo vse v oblakih. Namesto na vrh smo naredili sprehod do Vršiča in od tam z avtobusom v Kranjsko Goro.

Nekoliko razočarani zaradi neizpolnjene želje smo kljub vsemu uživali v gorskem svetu 25. in 26. julija 2008. Jalovec pa ostaja za naslednje leto.

Vodja odprave je bil Mirko Detiček.

Branko Zorko

Joze Tisnikar (1928-1998), *Muzikanti*, 1976

V tej številki Biltena objavljamo imena tistih članov, ki so preminili in nas zapustili ali pa se preselili v neki drugi, upamo, boljši svet, kakorkoli kdo od nas to dojema. Objavljamo imena tistih, o čigar odhodu smo obveščeni. Hkrati vas prosimo, da nas obvestite, če veste še za kakšne člane društva, ki so umrli. Informacija naj vsebuje: ime in priimek, datum ter kraj rojstva in smrti.

Nešković Jožefa ★25.02.1926 Ljubljana – † 17.02.2007 Beograd

Božana Resnik ★04.10.1951 Beograd – † 17.04.2008 Beograd